

Letnik VIII
1/2010

Prispevki
k didaktiki
zgodovine

*Prispevki
k didaktiki zgodovine*

Vsi prispevki so avtorska dela in niso
lektorirani.

Letnik 8, številka 1

2010

Oddelék za zgodovino

Predgovor

V študijskem letu 2009/10 so imeli študentje 4. letnika zgodovine pedagoške smeri obvezno skupinsko nalogo, katere glavni namen je bil usposabljanje za sodelovalno učenje in timsko odgovornost.

V poročilu je vsaka skupina pripravila naloge za dva izbrana krajša odlomka iz dokumentarnega filma, in sicer različne naloge objektivnega tipa, naloge s prostim odgovorom, avtentične naloge in raziskovalne naloge na dokumentarni fim.

Končni rezultat so objavljena poročila z nalogami in rešitvami, ki se lahko uporabljajo v osnovnih in srednjih šolah pri zgodovini in predstavljajo primer dela z dokumentarnimi filmi, in sicer:

- Adolf Hitler, Dnevnik 2006
- Fašizem, Dnevnik 2006
- Fidel Castro, Dnevnik 2006
- Mao Cetung, Dnevnik 2006
- Napoleon. Skrivnostna smrt. Discovery Channel, Dnevnik, 2005.
- Rim. Moč in slava. Discovery Channel, Dnevnik, 2005
- Socializem, Dnevnik 2006
- Tito, Dnevnik 2006.

Urednica: Danijela Trškan

**UPORABA
DOKUMENTARNIH FILMOV
PRI POUKU ZGODOVINE**

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Nina Prelog
2. Ana Gvardjančič
3. Andreja Benčina
4. Blaž Novak

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: RIM – MOČ IN SLAVA. Tisočletni imperij skriva na tisoče skrivnosti

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

Trajanje: 103 minute.

Jezik: sinhronizirano v slovenščino.

Izvršna producenta: Ed Fields, Joel Westbrook.

Izdajatelj: Discovery Chanel, 1998.

Izdajatelj v Sloveniji: Dnevnik, 2005.

3. ZGODOVINSKO OZADJE:

V filmu je predstavljeni vzpon, razcvet in konec Rimskega imperija.

Vzpon Rima se je začel v 3 st. pr. n. št., ko so premagali Etruščane, ki so pred tem bili najmočnejša politična tvorba na Apeninskem polotoku. Do sredine tretjega stoletja so Rimljani že obvladovali celotni Apeninski polotok. Začeli so se širiti po Sredozemlju. Največjo oviro pri osvajanju so jim predstavljali Kartažani, s katerimi so se zapletli v tri t.i. Punske vojne, po katerih so Rimljani postali gospodarji celotnega Sredozemlja. Kljub temu se niso ustavili. Z izgovorom, da so njihove vojne obrambne, so osvojili celotno Sredozemlje, zahodno in srednjo Evropo do Donave, dele današnje Romunije, Malo Azijo in Bližnji vzhod.

Vendar Rimski imperij ni imel samo zunanjih, ampak tudi notranje sovražnike. Večkrat se je spremenila oblika vladavine. L. 509 pr. n. št. se je iz kraljevine Rimska država spremenila v republiko, kar je trajalo skoraj pet stoletij. L. 31. r. n. št. republika postane cesarstvo, prvi cesar pa Avgust Oktavijan.

Do velike krize rimskega cesarstva je prišlo v 2. st. n. št. zaradi vdorov barbarskih ljudstev, širjenja krščanstva, vojaških uporov, gospodarskih kriz in političnih nasprotij med velikaši. Začasno so imperij rešili z delitvijo na vzhodni in zahodni del l. 396. Do dokončnega propada je prišlo leta 476, ko se je po vdoru v Italijo za vladarja

zahodnega dela imperija oklical German Odoaker. Vzhodni del je pod imenom Bizantinsko cesarstvo preživel do 1453, ko so ga uničili Turki.

1. IZBRANI ODLOMEK: Julij Cezar

V odlomku je predstavljen Gaj Julij Cezar, njegove karakterne lastnosti in zunanji videz. Prikazan je njegov politični status in ambicije, ter možnost, kako jih doseči. Na zemljevidu so prikazane rimske province v Galiji, ki jih je upravljal Cezar. Našteti so razlogi zakaj se je odločil za vojno z Galci in kratek opis Galcev kot vojakov. V odlomek je vključen tudi začetek Cezarjeve vojne z Galci.

Čas trajanja odlomka: 2min 43s (27:35 – 30:18)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. naloga s kratkimi odgovori

- Kaj je triumvirat?
- Kdaj so zarotniki z Markom Brutom na čelu ubili Cezarja?

2. naloga z izbirnimi odgovori

Kdo so bili člani prvega triumvirata? Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) Gaj Gnej Pompej, Gaj Oktavijan, Mark Kras
- b) Gaj Gnej Pompej, Gaj Julij Cezar, Mark Kras
- c) Gaj Julij Cezar, Mark Antonij, Mark Kras

3. naloga alternativne izbire

Preberi naslednje stavke. Obkroži DA, če je stavek pravilen in NE, če ni.

- Cezar je zmanjšal število članov senata iz 600 na 300. DA
NE
- Cezar je uvedel gregorijanski koledar. DA
NE
- Cezar si je nadel častni naziv "cesar" (=cesar). DA
NE
- Cezar je z agrarnim zakonom leta 59 pr. Kr. uvedel razdeljevanje DA
NE

žita revnim, znižanje davkov in dodelitev zemlje veteranom.

4. naloga povezovanja

Povežite osebnosti v levem stolpcu z njihovim opisom in dejanji ter letnice z njihovo razlago tako, da vpišete številko ustreznega opisa na črtico pred imenom oziroma letnico.

_____ 58-51 pr. Kr.	1. Cezar si je med svojim vladanjem nakopal veliko število nasprotnikov, ki so želeli obnoviti republiko. Eden takšnih je bil tudi kasnejši vodja skupine zarotnikov, ki je leta 44 pr. Kr. umorila Cezarja.
_____ Mark Brut	2. Cezar se je v galskih vojnah bojeval proti keltskim Helvetom, germanskim in belgskim plemenom. Dokončno jih je premagal v Akvitaniji. Celotna Galija je tako postala rimska provinca.
_____ Mark Kras	3. Med Cezarjem in Pompejem je potekala krvava državljanska vojna. V bitki pri Farzalu v Tesaliji je Cezar odločilno premagal Pompeja, pozneje pa posredoval v uporih v Bitinniji, severni Afriki in južni Španiji. Z začetkom te vojne je povezan slavni Cezarjev rek: »Kocka je padla«.
_____ Gaj Gnej Pompej	4. Rimski politik, bogat vojni dobičkar in predstavnik viteštva. Upravitelj province Sirije. Član prvega triumvirata. Ubit 53 pr. Kr. v vojnah s Parti.
_____ 49-46 pr. Kr.	5. Velik rimski vojskovodja in državnik. S svojo vojsko je posredoval v bojih na Siciliji, Španiji in S. Afriki. Član prvega triumvirata in poraženec v državljanski vojni proti Cezarju.

5. naloga urejanja

Postavite naslednje dogodke v pravilni kronološki red tako, da na črto poleg opisa dogodka napišete število od 1 do 4. S številko 1 označite dogodek, ki se je najprej zgodil, s številko 4 pa dogodek, ki se je zgodil najkasneje.

_____ Cezar je v upravo dobil Cisalpinsko in Tostransko provinco Galijo.

_____ Zmaga Cezarja v državljanski vojni proti Pompeju.

_____ Galske vojne.

_____ Vojna Cezarja z morskimi razbojniki.

REŠITVE NALOG:

1.

- Kaj je triumvirat?

Triumvirat je politična zveza treh moč, ki si med seboj razdelijo oblast v državi.

- Kdaj so zarotniki z Markom Brutom na čelu ubili Cezarja?

Zarotniki so Cezarja ubili leta 44 pr. Kr.

2. Pravilni odgovor je b. Gaj Gnej Pompej, Gaj Julij Cezar in Mark Kras.

1. Pravilni odgovor je napisan z odebelenim tiskom.

- Cezar je zmanjšal število članov senata iz 600 na 300. **DA**
NE
- Cezar je uvedel gregorijanski koledar. **DA**
NE
- Cezar si je nadel častni naziv "cesar" (=cesar). **DA**
NE
- Cezar je z agrarnim zakonom leta 59 pr. Kr. uvedel razdeljevanje **DA**
NE
žita revnim, znižanje davkov in dodelitev zemlje veteranom

4.

2 58-51 pr. Kr.	1. Cezar si je med svojim vladanjem nakopal veliko število nasprotnikov, ki so želeli obnoviti republiko. Eden takšnih je bil tudi kasnejši vodja skupine zarotnikov, ki je leta 44 pr. Kr. umorila Cezarja.
1 Mark Brut	2. Cezar se je v galskih vojnah bojeval proti keltskim Helvetom, germanskim in belgskim plemenom. Dokončno jih je premagal v Akvitaniji. Celotna Galija je tako postala rimska provinca.
4 Mark Kras	3. Med Cezarjem in Pompejem je potekala krvava državljanska vojna. V bitki pri Farzalu v Tesaliji je Cezar odločilno premagal Pompeja, pozneje pa posredoval v uporih v Bitinniji, severni Afriki in južni Španiji. Z začetkom te vojne je povezan slavni Cezarjev rek: »Kocka je padla«.
5 Gaj Gnej Pompej	4. Rimski politik, bogat vojni dobičkar in predstavnik viteštva. Upravitelj province Sirije. Član prvega triumvirata. Ubit 53 pr. Kr. v vojnah s Parti.
3 49-46 pr. Kr.	5. Velik rimski vojskovodja in državnik. S svojo vojsko je posredoval v bojih na Siciliji, Španiji in S. Afriki. Član prvega triumvirata in poraženec v državljanski vojni proti Cezarju.

5.	<u>2</u>	Cezar je v upravo dobil Cisalpinsko in Tostransko provinco Galijo.
	<u>4</u>	Zmaga Cezarja v državljanski vojni proti Pompeju.
	<u>3</u>	Galske vojne.
	<u>1</u>	Vojna Cezarja z morskimi razbojniki.

2. IZBRANI ODLOMEK: : 2. Punska vojna

Po Hanibalovem prihodu čez Alpe so se Rimljani se zavedli, da to do sedaj njihov najmočnejši nasprotnik. Predstavljena je sestava rimske vojske glede na številčnost in Hanibalove vojaške sposobnosti ter taktičnost v boju. Opisani so boji oziroma Rimski porazi, kot največji med njimi je omenjena bitka pri Kanah. Podan je podatek, da je Rimu Hanibal prizanesel, oziroma ga ni zavzel

Čas trajanja odlomka: 2min 41s (14:47 – 17:28)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. naloga kratkih odgovorov

- O kateri vojni govori dokumentarec v tem odlomku?

2. naloga kratkih odgovorov

- Naštej ozemlja, ki so jih Rimljani osvojili po treh punskih vojnah, kakšne so bile posledice za Rim?

3. naloga alternativne izbire

- Označi katera od trditev je pravilna ali nepravilna (P/N) in nepravilne popravi.

4. naloga dopolnjevanja

Dopolni:

Leta _____ se je zgodila bitka pri Kanah. _____ porazi _____ kar povzroči evforijo v Rimu. Po 2. Punski vojni morajo Kartazani izročiti Rimljanom _____) in _____.

5. avtentična naloga

Učenci v skupinah (po 5 učencev) izdelajo plakat o poteku punskih vojn (zemljevid ali s tekstom).

REŠITVE NALOG:

1.

Dokumentarec govori o drugi punski vojni.

2.

Prva punska vojna: Osvojitve: Sicilija, Sardinija, Korzika; posledice: Sicilija postane 1. Rimska provinca, neposreden stik Rima s helenističnim svetom.

Druga punska vojna: Osvojitve: Španija, Z Sredozemlje; posledice: ozemeljska in politična rast Rima.

Tretja punska vojna: Osvojitve: Kartagina, S Afrika (Tunis); posledice: dejansko in simbolno uničenje Kartagine.

3.

Stavek A ni pravilen. Pravilen bi bil: Bitka pri Zami, l. 202 pr.Kr, je bila odločilna bitka 2. Punske vojne.

Stavek B in C sta pravilna. Stavek D in E pa napačna. Pravilna stavka se glasita:

Kartažani so v Španiji zasnovali novo provinco s središčem Nova Kartagina.

Hanibal je vdrl na S Italije preko Alp.

4.

Leta 216 pr.Kr se je zgodila bitka pri Kanah. Hanibal porazi Rimljane, kar povzroči evforijo v Rimu. Po 2. Punski vojni morajo Kartažani izročiti Rimljanom ladjevje in posesti v Z Sredozemlju.

5.

Izdelava plakata.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Nina Prelog

OPIS NALOGE: Nina je poiskala podatke o dokumentarnem filmu, naredila je opis izbranih odlomkov in te svoje ugotovitve predstavila v uvodnem delu predstavitve v razredu.

ČLAN ŠT. 2: Andreja Benčina

OPIS NALOGE: Andreja je naredila naloge za srednjo šolo ter ustrezne rešitve ter med predstavitvijo naloge v razredu vodila izvedbo naloge povezovanja.

ČLAN ŠT. 3: Ana Gvardjančič

OPIS NALOGE: Ana je naredila prosojnico in v razredu poročala o delu skupine.

ČLAN ŠT. 4: Blaž Novak

OPIS NALOGE: Blaž je naredil Power Point predstavitev, naredil naloge za osnovno šolo in jih predstavil v razredu ter izpolnil obrazec o skupinskem delu.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
20. 10. 2009	Ogled filma in izbira odlomka ter teme.
28. 10. 2009	Dodelitev nalog vsakemu članu in okvirna sestava poteka predstavitve.
3. 11. 2009	Dokončen dogovor o poteku skupinske predstavitve, pregled in komentar o nalogah, ki smo jih individualno naredili ter poskusna izvedba predstavitve.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

1. Bratož, Rajko: rimska zgodovina. Del 1, Od začetkov do nastopa cesarja Dioklecijana,
2. Brodnik, Vilma: Zgodovina 1, učbenik za prvi letnik gimnazije. Ljubljana 2009, DZS,
3. Pastar, Zlata: Zgodovina 1, delovni zvezek za prvi letnik gimnazije. Ljubljana 2000, DZS,
4. Fields ED in Joel Westbrook, RIM – MOČ IN SLAVA. Tisočletni imperij skriva na tisoče skrivnosti, 1998, Discovery Chanel.

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Zvonka Miljančič
2. Katja Šturm
3. Goran Matešič
4. Jasna Rupnik
5. Mateja Jerman

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: Napoleon. Skrivnostna smrt. *Kako dokazati več kot sto let star umor?*

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

NAPOLEON. SKRIVNOSTNA SMRT. Discovery Channel, Dnevnik, 2005.

Trajanje 60 min.

Sinhronizirano v slovenščino.

Izvršni producenti: Jim Millo, Melissa Jo Peltier in Mark Hufnail.

Producent in režija: Noah Morowitz.

3. ZGODOVINSKO OZADJE:

Napoleon se je rodil 28. marca 1769 na otoku Korzika. Po francoski zasedbi otoka se je v Franciji izšolal za topniškega častnika. Napoleon je postal znan, ko je zasedel Toulon, ki so ga imeli v rokah monarhisti in Britanci. Za to veliko dejanje je dobil naziv brigadnega generala, čeprav je bil star šele 24 let.

Leta 1796 so mu zaupali poveljstvo nad armado v Italiji in uspešno je iz severne Italije pregnal Avstrijce ter tam ustanovil republiko. Za tem je napadel Avstrijo. Osupli Avstrijci so hitro podpisali premirje v Campu Formiu. Naslednja Bonapartejeva poteza je bila invazija v Egipt. S to vojno je skušal leta 1799 presekati angleško trgovsko verigo. Toda po Nelsonovi zmagi nad francosko floto na Nilu, se je Napoleon vrnil v Francijo in se pridružil zarotnikom proti revolucionarni vladi. Po državnem udaru je Napoleon razglasil vojaško diktaturo in postal konzul države. Izvedel je temeljite družbene reforme, pri čemer je skušal ohraniti dosežke revolucije. Opravil je reorganizacijo administrativnega in sodnega sistema, sistematiziral je pravo (njegov kazenski zakonik t.i. Napoleonov zakon, velja v Franciji pravzaprav še danes), državljanom pa je zagotovil enakost pred zakonom in svobodo

veroizpovedi. Finance so centralizirali, ustanovili so državno banko in vlogo parlamenta zmanjšali na najmanjšo mero.

Prepričan je bil, da mu je usoda naložila nalogo združiti vso Evropo pod svojim vodstvom. Leta 1804 se je razglasil za francoskega cesarja in nadaljeval osvajalne pohode. V Evropi so ustanovili vrsto koalicij, ki naj bi preprečile Napoleonovo osvajanje.

Napoleon je bil na višku moči. Vladal je vsej Evropi razen Balkanu. Njegov trmast nasprotnik je bila tudi Velika Britanija. Napoleon je nameraval zasesti Britanijo, a to bi lahko storil šele, ko bi porazil britansko mornarico. Toda tukaj mu je spodletelo. Nelson je premagal francosko ladjevje pri Trafalgarju in s tem je prenehala nevarnost francoske invazije. Leta 1806 je vsem evropskim državam prepovedal uvažati britansko blago, toda tudi v tej »trgovinski vojni« ni uspel.

Ker je sumil, da Rusi načrtujejo zvezo z Anglijo, je odšel na veliki pohod na Rusijo. Posledica tega je bilo uničenje francoske vojske leta 1812 (Napoleonova vojska se je umikala v hudi zimi in vojaki so množično umirali zaradi mraza in lakote) in začetek padca velikega imperatorja.

Ta poraz je spodbudil druge evropske države, da so se združile proti Napoleonu. Francoska vojska je leta 1813 doživela poraz v bitki pri Leipzigu. Premagala jo je protifrancoska koalicija. Napoleon je moral odstopiti in oditi v izgnanstvo na otok Elbo. Naslednje leto, ko so zavezniki na dunajskem kongresu na novo oblikovali podobo Evrope, je Napoleon pobegnil z Elbe. V Franciji je obnovil burbonsko monarhijo, ki mu je bila pripravljena pomagati zasesti cesarski prostor. Znova je prevzel vodenje vlade in vojske ter se odpravil na pohod v Belgijo. Tam so ga zavezniške sile pod poveljstvom Wellingtona premagale v znameniti bitki pri Waterlooju. Po tem porazu so Britanci Napoleona poslali na otok Sv. Helene, kjer je živel šest let. Umrli je 5. maja 1821.

1. IZBRANI ODLOMEK: opis

Odlomek, primeren za osnovno šolo, se začne z mislimi, ki jih je širil Napoleon: bratstvo, svoboda in enakost. Oriše njegove značajске poteze in njegov osebni odnos do vojakov ter poudari, da ni izhajal iz plemiške družine. Z vojaškimi pohodi je širil revolucionarne ideje po Evropi in s tem ogrožal obstoječo aristokracijo, s čimer si je prislužil njihovo sovraštvo. Pri 35 letih ga je okronal papež. Ker si je želel zagotoviti nasledstvo, se je ločil od svoje žene Josephine.

S pol milijona vojakov se je odločil oditi na invazijo v Rusijo. V tem pohodu je preživelo le 10 % vojakov. Leta 1814 ga je protifrancoska koalicija premagala in ga pregnala na Elbo, vendar se je že čez leto dni vrnil z vojsko na svoji strani. Ludvik XVIII. in Burboni so pobegnili pred Napoleonom. Evropski kralji so se povezali skupaj proti Napoleonu. Junija 1815 ga je zavezniška vojska premagala pri kraju Waterloo. Poražen Napoleon se je predal Angležem.

Čas trajanja odlomka: 11,47 min - 17,51 min, torej 5,04 min.

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. naloga s kratkimi odgovori: Kdo je Napoleona kronal za cesarja?

2. naloga z izbirnimi odgovori:

Katere ideje je širil Napoleon? (Obkroži.)

enakost

svoboda

sovrastvo

bratstvo

ljubezen

3. naloga alternativne izbire:

Ali je bil Napoleon iz plemiške družine ali ne?

4. naloga povezovanja:

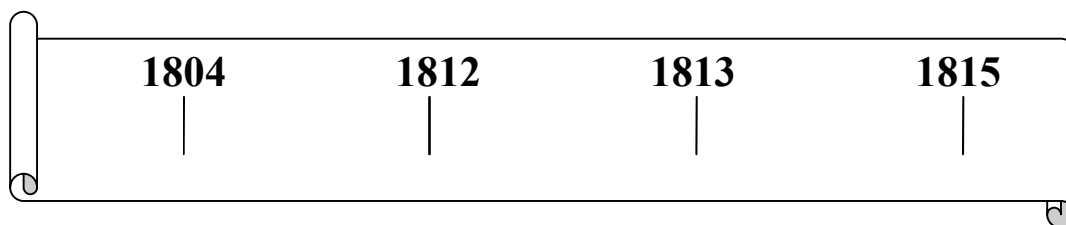
Smiselno poveži;

▪ Elba	1. največ žrtev v Napoleonovi vojski
▪ Rusija	2. izgnanstvo
▪ Waterloo	3. dokončni poraz

5. naloga urejanja:

Na časovni trak razvrsti naslednje dogodke:

Napoleonovo kronanje, Pohod v Rusijo, Izgnanstvo na Elbo, Bitka pri Waterlooju.

REŠITVE NALOG:

1. Napoleona je za cesarja kronal papež.

2. Napoleon je širil naslednje ideje:

enakost

svoboda

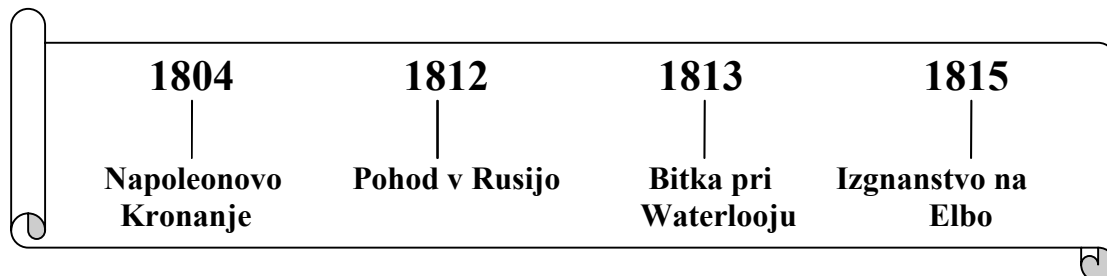
bratstvo

3. Napoleon ni bil iz plemiške družine.

4.

- Elba ————— 1. največ žrtev v Napoleonovi vojski
- Rusija ————— 2. izgnanstvo
- Waterloo ————— 3. dokončni poraz

5.

2. IZBRANI ODLOMEK: opis

Odlomek, izbran in primeren za srednjo šolo, se prične z besedami Napoleona samega. Meni, da je bil sam sebi najhujši sovražnik. Sreča mu je obrnila hrbet in začel se je hiter padec, ki se je neizogibno končal z njegovo smrtjo. Stenu Forshufvudu se je, na podlagi branja Marchandovih spominov, zdelo, da je usodi nekdo pomagal. Medtem ko je bral dnevnik, je pri Napoleonovi bolezni, ki ga je težila pred smrtjo prepoznal več simptomov kronične zastrupitve z arzenikom. Arzenik je brez barve in vonja in ga zlahka vmešamo v hrano in pijačo. Stenovo teorijo bi lahko podprli z Napoleonovim truplom, katerega ostanki danes ležijo v Parizu, vendar francoske oblasti ne bi nikoli dovolile odprtje sarkofaga. Sten je vedel, da sledovi arzenika ostanejo v laseh še stoletja in da je Napoleon pogosto podarjal svoje kodre las. Leta 1955 so za takšno analizo potrebovali kar 5000 las in je bilo videti brezupno. Postavi se vprašanje ali so Napoleona zastrupili z arzenikom? Napoleonova želja je bila, da po smrti ugotovijo, kaj ga je ubilo. Sten se je čutil poklicanega, da razišče pravi vzrok smrti velikega cesarja. Leta 1959 naleti na članek analitične kemije, kjer je opisana nova metoda testiranja arzenika, za katero je dovolj en sam las. Sten je takoj začel iskati Napoleonove lase. Francoski zgodovinarji, ki jim ni bilo všeč, da bi kdo razburkal njihova uveljavljena stališča, se niso zmenili za Stenovo prošnjo za pomoč. Tudi potomec Napoleonovega brata in princ Napoleon mu nista pomagala. Hotel je že obupati, ko je izsledil osebo, ki je izdala Marchandove spomine. Ta je tudi hranil Marchandov relikviarij s kodrom cesarjevih las. Sten je las poslal na analizo. Izsledki so pokazali vsebnost arzenika, ki je bila 13 krat večja kot normalno.

Sten je svojo ugotovitev predložil francoskim strokovnjakom, ki so ga prezirljivo zavrnil in nihče ni hotel sodelovati z njim. Če so Napoleona v izgnanstvu res načrtno zastrupljali, je to lahko počel le nekdo, ki je bil cesarju zelo blizu, morda celo Francoz.

Sten je za potrditev svoje teorije potreboval več dokazov. Znova se je vrnil k branju Marchandovih spominov in iskanju skritih dokazov.

Odlomek se zaključuje z vrnitvijo v leto 1815, ko so bili evropski kralji priča Napoleonovemu »vstajenju iz pepela«. Te napake niso želeli ponoviti. Po bitki pri Waterlooju so ga s spremstvom nastanili na zelo nedostopen kraj, na ognjeniški otok

Sv. Helene.

Čas trajanja odlomka: 18,53 min – 26,56 min, torej 8,03 min.

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. naloga kratkih odgovorov:

Kam je bil Napoleon izgnan po bitki pri Waterlooju?

2. naloga dopolnjevanja:

Dopolni:

Sten Forshufvud, ki je bil po poklicu _____, se je ukvarjal z raziskovanjem skrivnostne smrti Napoleona. Iz dela Mémoires de Marchand je sklepal, da je bil Napoleon zastrupljen z _____. Za potrditev svoje teze je potreboval Napoleonov _____. Po daljšem prizadevanju jih je le dobil in poslal na analizo, ki je pokazala, da je vsebnost strupa kar _____ krat previsoka.

3. naloga krajših prostih odgovorov:

Zakaj bi hoteli Napoleona umoriti?

4. avtentična naloga:

Opiši kakšno je bilo Napoleonovo življenje na Sveti Heleni?

(Kdaj je Napoleon bival na Sveti Heleni? Kakšno je bilo življenje na otoku? Kdo ga je spremljal in kdo ga je na otoku nadzoroval?)

5. raziskovalna naloga na dokumentarni film oz. DVD:

Ali je ohranitev zgodovinskih dejstev v imenu nacionalne enotnosti bolj pomembno kot zgodovinska resnica?

REŠITVE NALOG:

1. Po bitki pri Waterlooju je bil Napoleon izgnan na otok Sv. Helene.

2. Sten Forshufvud, ki je bil po poklicu **toksikolog**, se je ukvarjal z raziskovanjem skrivnostne smrti Napoleona. Iz dela Mémoires de Marchand je sklepal, da je bil Napoleon zastrupljen z **arzenikom**. Za potrditev svoje teze je potreboval Napoleonov **las**. Po daljšem prizadevanju jih je le dobil in poslal na analizo, ki je pokazala, da je vsebnost strupa kar **13** krat večja kot je normalno.

3.

Učenec s pomočjo učbenika samostojno predela del snovi, ki se nanaša na snov, povezano z Napoleonom. Sam sestavi odgovor na podlagi razlikovanja načina vladavine kraljev in Napoleonovega cesarstva.

4.

Oktober 1818 je bil Napoleon izgnan na otok Sveta Helena, tam pa je bival vse do svoje smrti, maja 1821.

Prva dva meseca je živel v paviljonu Briars, ki je bil v lasti Williama Balcomba. Tam se je Napoleon zelo navezal na njegovo hči Lucio Elizabeth, ki je pozneje napisala spomine na Napoleona. Nato so ga Britanci preselili v hišo Longwood. Pogoji za življenje so bili zelo slabi, saj je bilo tam vlažno, vetrovno in polno podgan. Nadzoroval ga je Hudson Lowe, ki je bivanje na otoku Napoleonu zelo oteževal. Izdal je veliko ukrepov za zmanjšanje izdatkov. Postavil pa je tudi pravilo, da Napoleon ne more prejemati daril, če je v imenu omenjen cesarski status.

Njegovi spremljevalci so bili v večini ljudje, ki niso mogli iti nikamor drugam in so bili zvesti privrženci Napoleona. Najpomembnejši med njimi so bili: komornik Louis Marchand, grof Montholon in njegova žena Albine de Montholon, Marshall Bertrand ter njegov skrivni agent Cipriani.

Naloga je mišljena kot raziskovalno delo, ki ga bodo dijaki opravili sami in doma. Pomagali si bodo z internetnimi viri in literaturo o Napoleonu. Raziskati morajo kakšen je otok, kakšni so bili pogoji za življenje in kdo ga je spremljal. Dijake bom skušala za delo navdušiti ter jih usmeriti s pomočjo slik, ki jih pokažem na power pointu. Na njih bo slika otoka, da dobijo boljšo predstavo o tem kakšen je otok in kje leži. Pokažem tudi sliko Napoleonovega bivališča na Sveti Heleni ter sliko dvorca Malmaison v Franciji, saj bodo lažje primerjali življenje v Franciji in na Sveti Heleni. Za konec pokažem še slike nekaterih ljudi, ki so Napoleona spremljali na otoku ter sliko vojaškega poveljnika Hudsona Lova, ki ga je na otoku nadziral vse do njegove smrti.

5.

Učenci naj se razdelijo v dve skupini za diskusijo. Ena skupina naj zagovarja stališče francoskih zgodovinarjev oziroma pravico do ohranitve obstoječih zgodovinskih dejstev v imenu nacionalne enotnosti, druga skupina pa naj zagovarja stališče zgodovinske resnice kot vrhovne vrednote zgodovine. S pomočjo razdelitve učencev na dve nasprotujoči si skupini, bomo omogočili njihovo aktivno udejstvovanje. Prav tako bomo spodbudili kritično razmišljanje, ki jih bo tudi opozorilo na problematiko »maskiranja« zgodovinskih dejstev pri nacionalnih zgodovinah.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Zvonka Miljančič

OPIS NALOGE: Na podlagi dogovora z našega prvega sestanka je tekom celotnega skupinskega dela zbirala in združevala prispevke in naloge preostalih članov, jih v skladu z našim mnenjem primerno uredila, poiskala rešitve za nalogi tipa povezovanje in urejanja in oblikovala ter slovnično pregledala našo končno skupno nalogo. Za predstavitveni del je pripravila dvominutno poročanje predstavitve filma.

ČLAN ŠT. 2: Katja Šturm

OPIS NALOGE: Na podlagi dogovora z našega prvega sestanka je napisala osnovne podatke in zgodovinsko ozadje o dokumentarnem filmu in opisala drugi izbrani odlomek, primeren za srednje šole. Na drugem srečanju je prevzela in nadaljevala zapis poročila o sodelovanju skupine. Za vsa tri srečanja je zagotovila prostor svojega stanovanja kot mesto srečanja celotne skupine in slikovno dokumentirala dogajanje. Za predstavitveni del je pripravila dvominutno poročanje o sodelovanju in skupinskem delu. K power-point predstavitvi je prispevala fotografije skupnih srečanj.

ČLAN ŠT. 3: Goran Matešič

OPIS NALOGE: Že pred prvim srečanjem je na internetu poiskal elektronsko verzijo dokumentarnega filma in nam omogočil predhodni ogled. Na podlagi dogovora z našega prvega sestanka je pripravil rešitev za avtentično nalogo. Na srečanjih je aktivno sodeloval pri izbiri prikazanih odlomkov. Koordiniral in pripravil je power-point predstavitev. Za predstavitveni del je pripravil dvominutno atraktivno predstavitev naloge - diskusije.

ČLAN ŠT. 4: Jasna Rupnik

OPIS NALOGE: Na podlagi dogovora z našega prvega sestanka je opisala prvi izbrani odlomek, primeren za osnovne šole, poiskala rešitev za nalogo krajših prostih odgovorov ter napisala poročilo o skupinskem delu do drugega srečanja. Na drugem srečanju je prevzela pripravo atraktivne prosojnice in z njo povezano organizacijo nalog krajših odgovorov, nalog povezovanja in urejanja. Prav tako je ob trenutku nejasnosti na drugem srečanju preko telefonskega klica opravila razgovor z g. prof. Danijelo Trškan. Za predstavitveni del je pripravila dvominutno atraktivno predstavitev nalog s prosojnico.

ČLAN ŠT. 5: Mateja Jerman

OPIS NALOGE: Na podlagi dogovora z našega prvega sestanka je poiskala rešitev za raziskovalno nalogo. Aktivno je sodelovala pri izbiri prikazanih odlomkov. Na drugem srečanju je predlagala atraktivno predstavitev za nalogo raziskovalnega dela. K power-point predstavitvi je prispevala začetno verzijo ppt predstavitve, ki jo je v

sodelovanju z ostalimi člani Goran razširil. Za predstavitveni del je pripravila dvominutno atraktivno predstavitev raziskovalne naloge.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
15. 10. 2009 – 21. 10. 2009	Že v okviru predavanj didaktika zgodovine, z dne 15. oktobra, pridobitev kontaktnih naslovov. V naslednjih dneh dogovarjanje po e-naslovih za datum prvega srečanja in skupinskega dela.
22. 10. 2009	Prvo srečanje skupine ob čaju, skupen ogled filma in določitev dveh izbranih odlomkov. Skupno določanje kratkih vprašanj in odgovorov, zastavitev nalog povezovanja, časovne ureditve in preostalih avtentičnih nalog. Določitev dela, ki ga mora vsak član opraviti do ponovnega srečanja skupine. Začetek srečanja ob 18.30, zaključek ob 21.20.
24. 10. 2009	Kratko srečanje in predaja dokumentarnega filma med članicama skupine, ki sta opisovali izbrana odlomka.
24. 10. 2009 – 26. 10. 2009	Dogovarjanje po e-naslovih za datum drugega srečanja in medsebojno posredovanje morebitnih že opravljenih prvih zadolžitev.
26. 10. 2009	Drugo srečanje ob piškotih in čaju, predstavitev in razlaga opravljenih zadolžitev, sprejemanje pripomb, dopolnitev in komentarjev. Določitev zadolžitev za predstavitveni del skupinske naloge, določitev vrstnega reda, izbira dvominutnega odlomka s celotnega filma, dogovarjanje o načinu atraktivne predstavitve naloge našim kolegom in okvirna ideja za ppt predstavitev. Določitev datuma za zadnje, tretje srečanje. Začetek srečanja ob 20.00, zaključek ob 22.00.
29. 10. 2009 – 2. 11. 2009	Posredovanje zadolžitev po e-pošti, v pregled poslana verzija prosojnice, ppt predstavitev, morebitni novi predlogi in ideje.
02. 11. 2009	Tretje - zadnje srečanje - pregled, predstavitev in določitev vrstnega reda dvanajst minut trajajočega poročanja pred kolegi v razredu. Dogovarjanje in zadnje pripombe na ppt predstavitev v izdelavi. Začetek srečanja ob 20.30, zaključek ob 21.55.
05. 11. 2009	Predstavitev skupinskega dela

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

Literatura za zgodovinsko ozadje

Floyd, E., Hindley, G. (1988). Kdo je ustvarjal zgodovino. Ljubljana: Delavska enotnost, str. 134 -135.

Hozjan A., Potočnik D. (2000). Zgodovina 2, Učbenik za 2. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS, str. 310- 315.

Château de Malmaison. Pridobljeno 25.10. 2009 s spletne strani:

http://en.wikipedia.org/wiki/Ch%C3%A2teau_de_Malmaison

Napoleon I of France. Pridobljeno 25.10. 2009 s spletne strani:

http://en.wikipedia.org/wiki/Napoleon_I_of_France

Napoleon: Skrivnostna smrt. Discovery Chanel, Dnevnik, 2005.

Saint Helena. Pridobljeno 25.10.2009 s spletne strani:

<http://www.travelpod.com/travel-blog-country/Saint%20Helena/tpod.html>

Scientists prove Napoleon was not poisoned by the British. Pridobljeno 25.10. 2009 s

spletne strani: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-513909/Scientists-prove-Napoleon-NOT-poisoned-British.html>

Sir Hudson Lowe. Pridobljeno 25.10.2009 s spletne strani:

<http://www.nndb.com/people/991/000097700/>

St. Helena. Pridobljeno 25.10.2009 s spletne strani:

<http://www.thengroup.net/theme/sthena.htm>

The Assassination of Napoleon. Pridobljeno 25.10.2009 s spletne strani:

http://www.napoleon-series.org/ins/weider/c_assassination_w.html

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Nina Fišer
2. Andrej Martinek
3. Dejan Pacek
4. Tina Perko
5. Monika Trstenjak

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: FAŠIZEM, Dnevnik 2006

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

Dokumentarni film Fašizem, ki je izšel leta 2006 v zbirki Velika in usodna imena 20. stoletja, prikazuje 21-letno obdobje fašizma pod vodstvom Benita Mussolinija. Prikaže nam glavne faze tega obdobja, nas kronološko vodi od vzpona do zatona fašizma in nam hkrati osvetli tudi dogajanje izven Italije. Za boljše razumevanje nam prikaže probleme s katerimi se je Italija soočala po 1. svetovni vojni. Poleg gospodarskih in socialnih problemov, je bila tudi politično šibka, kar je izkoristil Benito Mussolini za vzpon na oblast. Dokumentarec pa popestrijo še številni Mussolinijevi govori ob različnih priložnostih, s katerimi lahko vidimo Mussolinijevo preračunljivost, domišljijo in velikopotezne načrte.

3. ZGODOVINSKO OZADJE:

Italija se je po Prvi svetovni vojni šele prav industrializirala in pretresla jo je velika gospodarska in socialna kriza. Mnogo ljudi je izgubilo delo, veliko je bilo bivših vojakov. Nezadovoljstvo malomeščanskih množic in njihove izjalovljene upe je izkoristil bivši socialist Benito Mussolini in začel organizirati t.i. bojne zveze za obrambo italijanske države in naroda – ti se kasneje preimenujejo kratko v fašiste. Začeli so propagirati italijanski nacionalizem, večvrednost Italijanov nasproti drugim narodom, zlasti Slovanom. Odločno so nasprotovali socializmu in strankarstvu. Odklanjali so demokracijo in liberalizem kot dekadentne pojave, ki škodijo državi in narodu, ker dopuščajo komunizem. V političnem boju so začeli uporabljati fizično nasilje – pretepali so delavce in ni intelektualce. Podarjali so načelo voditelja – duceja, ki mora imeti v gibanju oz. stranki absolutno vlogo in moč. Fašisti so se zavzemali za kaznovanje vojnih dobičkarjev, za močno socialno vlogo države, ki naj

priskrbi delavcem delo in zavarovanje, kmetom pa zaščiti njihove družinske kmetije. Kapitala samega po sebi in podjetnikov niso napadali. Pokazali so se uspešni v boju s komunisti in socialisti in v letu 1922, t.j. v letu prevzema oblasti, dobili podporo dela kapitalistov. Vseeno so dobili na volitvah manj kot deset odstotkov. Zato so se odločili oblast prevzeti na silo. Oktobra 1922 so iz severne Italije organizirali »Pohod na Rim« - ob podpori dela kapitalistov in kralja je Mussolini postal ministrski predsednik Kraljevine Italije.

1. IZBRANI ODLOMEK: opis

Prvi odlomek, ki smo si ga izbrali govori o pojavu in vzponu fašizma. Italijo je po vojni zajela huda gospodarska kriza. Pomanjkanje, velika inflacija ter brezposelnost so povzročili v enem letu kar 1881 stavk, v zraku pa se je že čutila nevarnost revolucije. V takih razmerah se je začel vzpenjati Benito Mussolini. Ustanovil je desničarsko nacionalistično gibanje. Štiri leta kasneje, 24. 10. 1922 fašisti izvedejo pohod na Rim. Vlada ne verjame, da predstavljajo resno grožnjo, Mussoliniju predlagajo vstop v naslednjo vlado. Tega seveda ne sprejme, zato pripravi udar. Fašisti porazijo branilce demokracije in svobode tiska. Zaradi vse hujših pritiskov mu kralj Viktor Emanuel III. že šest dni kasneje podeli mandat za sestavo vlade. Mussolini si pridobi moč in zaupanje državljanov. Začne se doba fašizma. Nove moralne vrednote postanejo bogastvo in moč, osvajanje in sila.

Čas trajanja odlomka: 5 minut (2:00-7:00)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. naloga s kratkimi odgovori

Navodilo: Kratko ogovori na naslednja tri vprašanja.

- a) Kdo je ustanovil in vodil fašistično stranko?
- b) Kakšen je bil fašistični režim?
- c) Ali se je sprva vladi fašizem zdel resna grožnja?

2. naloga z izbirnimi odgovori

Navodilo: Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

2.1) Nov režim v Italiji v času po prvi svetovni vojni se imenuje:

- a) socializem
- b) nacizem
- c) fašizem
- d) komunizem
- e) boljševizem

2.2) Kako so fašisti prišli na oblast?

- a) Z demokratičnimi volitvami, ki so bile mogoče, zaradi velike stabilnosti v državi.
- b) Na miren način, brez kakršnekoli vstaje ter z močno podporo delavskih sindikatov.
- c) Z močno podporo ostalih poslancev v italijanskem parlamentu ter kljub nasprotovanju kralja.
- d) Z nasiljem, ropanjem, podtikanjem požarov in močno propagando.

2.3) Kakšne so razmere v Italiji po 1. sv vojni?

- a) Blaginja, nizka brezposelnost.
- b) Gospodarska in finančna kriza ter kriza vrednot.
- c) Italija si je po 1. sv. vojni hitro opomogla, tako da so bile okrog leta 1920 razmere v državi že popolnoma stabilne.
- d) Delavstvo je zaupalo vase ter v svoje voditelje.

3. naloga alternativne izbire

Navodilo: Obkroži »DRŽI«, če je odgovor pravilen oz. »NE DRŽI«, če je odgovor napačen.

- a) Na veliki delavski stavki 31. 07. 1922 so fašisti pomagali preprečevati nemire ter nasilje med stavkajočimi delavci ter nasprotniki stavke.

DRŽI NE DRŽI

- b) Ko je kralj Mussoliniju predlagal, naj vstopi v naslednjo vlado, le-ta ponudbe ni sprejel, saj je hotel dobiti vso oblast v državi in ne le del oblasti.

DRŽI NE DRŽI

- c) Državna policija je na fašistične rope, umore, podtikanja požarov in napadanje prostorov delavskih strank, odgovorila z zapornimi in finančnimi kaznimi ter nečloveškimi zasliševanji Mussolinijevih privržencev.

DRŽI NE DRŽI

- d) Fašisti so se imenovali tudi »črnosrajčniki.

DRŽI NE DRŽI

4. naloga povezovanja

Navodilo: Poveži.

1. 24. oktober 1922	a) moč, bogastvo, osvajanje, sila
2. 1918	b) pohod na Rim
3. Nove moralne vrednote	c) konec 1. svetovne vojne
4. Quadrunviri	d) brezposelnost, stavke
5. Delavstvo	e) štirje Mussolinijevi namestniki

5. naloga urejanja

Navodilo: Uredi naslednje dogodke po časovnem zaporedju od najstarejšega do najmlajšega.

Mussolini utrdi oblast v državi

Fašistični pohod na Rim

Konec 1. svetovne vojne

Mussolini ustanovi desničarsko nacionalistično gibanje

Kralj Mussoliniju podeli mandat za sestavo vlade

REŠITVE NALOG:

1. a) Benito Mussolini

b) Nasilen, manipulativen, gibanje z veliko propagande, nedemokratičen, diktatorski...

c) Ne

2. c, d, c

3. a) ne drži

b) drži

c) ne drži

d) drži

4. 1b, 2c, 3a, 4e, 5d

5. Konec 1. svetovne vojne, Mussolini ustanovi desničarsko nacionalistično gibanje, Fašistični pohod na Rim, Kralj Mussoliniju podeli mandat za sestavo vlade, Mussolini utrdi oblast v državi.

2. IZBRANI ODLOMEK: opis

Naš drugi odlomek govori o oblastnih metodah fašizma. Začne se z načrtnim ubojem socialista Giacoma Matteottija, ki je kritiziral nasilje. V protest Mussolinijevi politiki liberalci zapustijo parlament. Oblast in ekonomski lobi pa se odločita podpreti Mussolinija, saj naj bi bil najučinkovitejše orožje proti demokratskim levičarjem. 3. 6. 1925 Mussolini izzove parlament. Prevzame odgovornost za Matteottijev uboj, nihče ne reagira. Prvi atentat na Mussolinija izvede neko irsko dekle, krogla ga le oplazi po nosu. V 7 mesecih nanj poskusijo tri atentate, nobeden ne uspe. Pojavi se mit o nesmrtnosti. Začne se lov na politične nasprotnike in intelektualce. Grozijo jim z zapori, izgonom in pregnanstvi. Na listi so velika imena antifašizma Gramsci, Gobetti, Rossellini in drugi. Ni več svobode mišljenja, govora in tiska. Parlamentarni sistem je zamenjala avtoritarna oblast policije. Ustanovijo posebno sodišče za protifašistične aktivnosti, sodniki postanejo plačanci režima. Mussolini si želi tudi podporo cerkve, 11. 2. 1929 podpišejo t.i. »patti lateransi« oziroma lateransko

pogodbo. Med cerkvijo in državo pride do sprave, katolištvo postane uradna religija, uvedejo cerkveno poroko in verouk v šole. Za boljšo predstavo o Mussolinijevi retoriki prikažejo tudi njegov originalen govor ob stavki torinskih delavcev.

Čas trajanja odlomka: 5 minut (8:40-14:40)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. naloga kratkih odgovorov

Kratko odgovori na naslednja tri vprašanja.

- a) kateri demokratični postopek fašisti zlorabijo za prevzem popolne oblasti v državi?
- b) Kdo je podprl Mussolinija?
- c) Kdo so bili nasprotniki fašizma?

2. naloga dopolnjevanja

Pogodba med Cerkvijo in državo se imenuje Med cerkvijo in državo pride do , Cerkev podpre fašizem. Katolištvo postane uradna
..... Uvedejo cerkveno , v šolah se izvaja

3. naloga krajših prostih odgovorov

- a) Zakaj se razvije mit o Mussolinijevi nesmrtnosti?
- b) Kako so fašisti ravnali s političnimi nasprotniki?
- c) Katere svoboščine ukine fašistični režim?

4. avtentična naloga (igra vlog)

Izbrani dijak naj najprej glasno in mirno prebere spodaj navedeni odlomek Mussolinijevega govora. Ob drugem branju Mussolinijevega govora, naj isti dijak čimbolj doživeto posnema njegov način govora, obrazno mimiko ter geste. Drugi dijaki so pozorni na spremembe v učinku govora.

»Pravico imamo do cesarstva, ker smo ploden narod in imamo ponos in voljo, da se razširimo po Zemlji. Možat narod v najbolj pravem pomenu te besede.«

Iz: Nešović Branimir, Prunk Janko (1993). 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: DZS, str. 33.

5. raziskovalna naloga na dokumentarni film oz. DVD

Za domačo nalogo si ogledaj TV dnevnik ali kakšno drugo oddajo (sejo), v kateri lahko

vidimo nastope politikov. Primerjaj retoriko, besedišče in geste sodobnih politikov z nastopom Mussolinija.

Zapiši razlike, ki jih opaziš. Zakaj misliš, da so se nastopi večine politikov od Mussolinijeve dobe do danes spremenili? Ali meniš, da bi v današnjem času politiki z Mussolinijevim načinom govora uspeli v politiki?

Na koncu navedi še katero oddajo si si ogledal, napiši naslov ter datum, ko je bila leta predvajana po TV-ju.

REŠITVE NALOG:

1. a) referendum
b) Cerkev, ekonomski lobiji
c) intelektualci, liberalci
2. lateranska pogodba, sprave, državna religija, poroko, verouk
3. a) zaradi neuspešnih atentatov na Mussolinija
b) zapor, izgon, pregnanstvo
c) svobodo mišljenja, govora in tiska
4. Izberemo nekaj dijakov, ki poskušajo pred sošolci čimbolj doživeto zaigrati Mussolinijev govor. Pri tem pazimo, da ne pride do prevelikega nemira v razredu.
5. -

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Nina Fišer

OPIS NALOGE:

- predlogi za izbor odlomkov;
- sestavljanje nalog;
- osnovni podatki o filmu;
- opis odlomkov.

ČLAN ŠT. 2: Andrej Martinek

OPIS NALOGE:

- predlogi za izbor odlomkov;
- sestavljanje nalog;
- organizacija srečanj.

ČLAN ŠT. 3: Dejan Pacek

OPIS NALOGE:

- predlogi za izbor odlomkov;
- sestavljanje nalog;
- opis zgodovinskega ozadja;
- priprava PPT predstavitve.

ČLAN ŠT. 4: Tina Perko

OPIS NALOGE:

- predlogi za izbor odlomkov;
- sestavljanje nalog;
- priprava delovnega lista.

ČLAN ŠT. 5: Monika Trstenjak

OPIS NALOGE:

- predlogi za izbor odlomkov;
- sestavljanje nalog;
- izdelava prosojnice;
- organizacija srečanj.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
21. 10. 2009	Ogled dokumentarnega filma in izbor odlomkov.
28. 10. 2009	Sestava nalog za OŠ in SŠ. Razdelitev ostalih zadolžitev med člane skupine.
29. 10.-4. 11. 2009	Komuniciramo preko interneta in sestavljamo končno obliko naloge.
4. 11. 2009	Ob končni verziji naloge se pogovorimo o poteku predstavitve. Vadimo za naš nastop.
5. 11. 2009	Vadimo za naš nastop.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

LITERATURA:

Kern A. N., Nećak D., Repe B. (1998). Naše stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: Modrijan.

Nešović Branimir, Prunk Janko (1993). 20. stoletje. Zgodovina za 8. razred osnovne šole. Ljubljana: DZS.

Repe B. (1998). Sodobna zgodovina. Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Ljubljana: Modrijan.

INTERNETNI VIRI IN DVD:

Slike iz prosojnice dosegljive na:

Dokumentarni film: Fašizem – Osebnosti, ki so zaznamovale 20. stoletje, Dnevnik 2006.

Fašizem:

http://www.svarog.si/zgodovina/4/econtent/images/46/8024/totalitarni_sistemi_fasizem_1_8024.jpg, 29. 10. 2009.

Fašistični simboli:

http://1.bp.blogspot.com/_qckjMwyvZ0I/ScKDIXtbKgI/AAAAAAAAADM/Z9VXcUiVC8g/s400/fasces+2.bmp, 29. 10. 2009.

Mussolini:

<http://images.encarta.msn.com/xrefmedia/sharemed/targets/images/pho/t970/T970207A.jpg>, 29. 10. 2009.

Mussolini:

<http://www.juliadoria.com/datoteke/artikli/2094/6e4899145a5a6c0a219d18998773a18f.jpg>, 29. 10. 2009.

Mussolini:

http://2.bp.blogspot.com/_IETBgGldZC4/Sr1NTrT4Z_I/AAAAAAAAAFQ/jhJlyXY2Quk/s400/mussolini090909.jpg, 29. 10. 2009.

Mussolini: <http://aftermathnews.files.wordpress.com/2008/09/mussolini.jpg>, 29.10.2009.

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Matevž Brecelj
2. Katja Istenič
3. Maruša Mihelčič
4. Nataša Stanojevič

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: **Velika in usodna imena 20. stoletja: Adolf Hitler**

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

Dokumentarni film prikazuje življenje Adolfa Hitlerja; njegove korenine, politični vzpon, ljubezensko življenje, njegove psihološke in fizične težave, vse večji strah pred izgubo vojne, življenje v bunkerju v Berlinu ob koncu vojne, poroko z Evo Braun, skupni samomor z Evo Braun. Dokumentarni film je na nekaterih mestih zastavljen zelo problematično, npr. ali je Adolf Hitler tudi Jud in ali sta tako Adolf kot Eva res naredila samomor in ali nista morda zbežala v Latinsko Ameriko.

3. ZGODOVINSKO OZADJE:

Zgodba Adolfa Hitlerja se dogaja v enem najhujših obdobj človeške zgodovine. To je bil čas pred prvo svetovno vojno in nato obdobje med obema vojnama, ko se predvsem Nemčija ni mogla nikakor postaviti na lastne noge ter odplačati odškodnine za prvo svetovno vojno. To je čas, ko je v ZDA padla borza, ko so se začeli še hujši socialni problemi in velika brezposelnost ter, ko so v Nemčiji prihajali na oblast Adolf Hitler in z njim nacisti. Leta 1938 je Hitler Nemčiji priključil Avstrijo, nato še Čehoslovaško, s SZ podpiše pakt o nenapadanju, nato pa 1. 9. 1940 napade Poljsko in s tem se začne druga svetovna vojna. Hitler je menil, da bo vojne kmalu konec in je bil prepričan, da bo v tej vojni zmagovalec in svetovni občudovanec. Vojna se je nato vlekla še do leta 1945, ko je 2. 9. Japonska podpisala brezpogojno kapitulacijo. 24. 10. 1945 so zavezniki ustanovili organizacijo združenih narodov z namenom reševanja svetovnih problemov in nastopilo je obdobje hladne vojne.

1. IZBRANI ODLOMEK: opis

Odlomek se začne z letom 1933, ko na oblast pride Hitler. Ljudje so verjeli, da se bo z njim začelo novo obdobje. 27. 2. 1933 nato nacisti v parlamentu podtaknejo požar in zato okrivijo komuniste. Veliko antinacistov je bilo takrat zaprtih, nacisti pa si pridobijo popolno oblast. Komunistična partija je bila od takrat prepovedana, Hitler pa se pridobi polovico sedežev v parlamentu. Nato so bil izpeljan referendum, na katerem so morali voliti za ali proti nacistom. Udeležba na volitvah je bila 96 % in kar 95 % jih je volilo za naciste.

V odlomku je prikazana tudi Noč dolgih nožev. 2. 8. 1934 Hitler postane kancler in predsednik države in v odlomku sledi zaprisega Hitlerju. Začne se protijudovski zakon, kajti Judje naj bi bili za nacizem kot hudič za krščanstvo. Nato sledi odsek, kjer so prikazane Hitlerjeve judovske korenine in kako zapove zažgati listine, ki bi to dokazovale. Na koncu odlomka je prikazana še Kristalna noč.

Čas trajanja odlomka: 9 min 15 s (22:05-31:20).

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. Kakšne rasne korenine je imel Adolf Hitler?

2. Kdo je bil 27. 2. 1933 resnični krivec požara v parlamentu?

Obkroži črko pred pravilnim odgovorom.

- a) nacisti
- b) komunisti
- c) Judje
- d) liberalci

3. Ali Hitlerju kdaj uspe postati tako kancler kot predsednik države?

Obkroži pravi odgovor.

DA

NE

4. Poišči pojmom ustrezno definicijo in jih med seboj poveži.

Kristalna noč
izvedli SS

aretacija in poboj SA, ki so ga

Noč dolgih nožev
trgovine

napad predvsem na judovske

nacionalsocializem

nacizem

nacionalizem

prepričanje o večvrednosti
lastnega naroda in prizadevanju

za uveljavitev njegovih koristi
ne glede na pravice drugih

narodov

5. Po časovni lestvici uredi naslednja dogajanja, ki so bila predstavljena v odlomku. To narediš tako, da pred najstarejši dogodek postaviš številko 1, pred najmlajšega pa 5.

- ___ Noč dolgih nožev
- ___ Kristalna noč
- ___ konec Nemške republike
- ___ požar v parlamentu
- ___ smrt Hindenburga

REŠITVE NALOG:

1. Rasne korenine Adolfa Hitlerja so tudi judovske.
2. Odgovor a.
3. DA.
4. Poišči pojmom ustrezno definicijo in jih med seboj poveži.

Kristalna noč – napad predvsem na judovske trgovine
Noč dolgih nožev - aretacija in poboj SA, ki so ga izvedli SS
nacionalsocializem - nacizem
nacionalizem - prepričanje o večvrednosti lastnega naroda in prizadevanju za uveljavitev njegovih koristi ne glede na pravice drugih narodov

5. Po časovni lestvici uredi naslednja dogajanja, ki so bila predstavljena v odlomku. To narediš tako, da pred najstarejši dogodek postaviš številko 1, pred najmlajšega pa 5.

- __3__ Noč dolgih nožev
- __5__ Kristalna noč
- __1__ konec Nemške republike
- __2__ požar v parlamentu
- __4__ smrt Hidenburga

2. IZBRANI ODLOMEK: opis

Odlomek prikazuje začetek druge svetovne vojne, kako si Nemčija leta 1938 priključi Avstrijo in nato Čehoslovaško, kako s SZ podpiše pakt o nenapadanju in kako dejansko 1. 9. 1939 napade Poljsko. Opisana je tudi operacija Barbarossa, napad na SZ brez vojne napovedi. V odlomku je prikazana miselnost, da bo vojna trajala le kratek čas in kako naj bi ZDA po Hitlerjevem mnenju stala le ob strani in nič storila. Prikazana je tudi moskovska katastrofa, ko nemške enote ujame huda ruska zima, Hitler pa jim prepove umik oz. predajo; nekatere čete se 2. 2. 1943, ne glede na njegove ukaze, predajo Rusom. V odlomku lahko vidimo, kako Hitlerju, zaradi vse slabšega stanja na frontah, počasi začnejo pojenjati moči. Začnejo ga dajati nespečnost, zoboboli, različne bolezni. Nato doživi tudi srčni infarkt ter preživi atentat, ki je bil nanj izveden 20. 7. 1944. Hitler da nato zažgati dokumente v Orlovem gnezdu in zbeži 16. 1. 1945 v bunker v Berlin, kjer je živel zelo skromno in od svojih poročevalcev poizvedoval, kaj se dogaja na frontah.

Čas trajanja odlomka: 10 min 5 s (36:00-46:05).

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. Kdo je večinoma delal v tovarnah z orožjem?

2. Hitler je že pred začetkom vojne Nemčiji priključil najprej _____ in nato _____, s _____ pa je podpisal pakt o nenapadanju. Uradno se je vojna začela z napadom na _____ dne _____ leta _____.

3. Poimenuj in opiši Hitlerjevo zadnje bivališče, ter povej, kje se je nahajalo.

4. Predstavljal si, da si poročevalec/novinar zaveznikov, ki se je pretihotapil v Hitlerjev najožji krog in imaš priliko opazovati Hitlerjevo osebnost. Tvoja naloga je, da po mesecih opazovanja napišeš članek o njegovih psihičnih in fizičnih značilnostih.

5. V naslednji nalogi boš moral razmisliti na splošno o prikazanem filmu; kritično ga oceni ter razmisli, ali se trudi prikazati resnico, ali želi biti zgolj atraktiven, ali je podatke podal razumljivo, kakšna je ciljna publika usvarjalcev filma in zakaj tako meniš.

REŠITVE NALOG:

1. Judje.

2. Hitler je že pred začetkom vojne Nemčiji priključil najprej _____ Avstrijo _____ in nato _____ Čehoslovaško _____, s _____ SZ _____ pa je podpisal pakt o nenapadanju. Uradno se je vojna začela z napadom na _____ Poljsko _____ dne _____ 1. 9. _____ leta _____ 1934 _____.

3. Hitler je živel v bunkerju, ki je imel dva hodnika. Imel je le nekaj osnovnih potrebščin, drugače pa je bil tam stalen smrad po urinu, velika zadušljivost in velika vlažnost. To je bil začetek njegovega propada.

4. Kot reporter sem opazil, da je v nekaj letih vidno opešal. To se je kazalo v manjši odločnosti njegovih besed, stalni utrujenosti, opazni tresavici, blodnjah, ki so se kazale v zmedenih poveljih. Večkrat ga je dajala nespečnost, brez smisla je govoril cele noči svojimi poveljniki.

Njegove psihološke težave so izhajale iz problematičnega otroštva; travme in paranoje so se vtisnile globoko v njegovo osebnost in se tako odražale na vedenju.

5. Menim, da je film solidno prikazal Hitlerjev vpliv na človeštvo v 30. in 40. letih 20. stol. Menim, da so bili komentarji voditelja na trenutke nepotrebni oziroma so bili izven konteksta. Podatkom, ki jih je posredoval, ne zaupam popolnoma, ker so se zdeli prenapihnjeni, njegov nastop pa je bil, tako kot mestoma tudi celoten film, teatralen. Podatke podaja jasno, zato je film razumljiv. Menim, da je film namenjen širši nestrokovni javnosti.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Matevž Breclj

OPIS NALOGE: sodelovanje pri izbiri odlomka, podal je osnovne podatke o filmu in opredelil zgodovinsko ozadje filma, sestava vprašanj za 1. odlomek sodelovanje pri pripravi za predstavitev.

ČLAN ŠT. 2: Maruša Mihelčič

OPIS NALOGE: sodelovanje pri izbiri odlomka, opis 1. izbranega odlomka za osnovne šole, sestava vprašanj za 1. odlomek, sodelovanje pri pripravi za predstavitev.

ČLAN ŠT. 3: Katja Istenič

OPIS NALOGE: sodelovanje pri izbiri odlomka, opis 2. izbranega odlomka za srednjo šolo, sestava vprašanj za 2. odlomek, sodelovanje pri pripravi za predstavitev.

ČLAN ŠT. 4: Nataša Stanojevič

OPIS NALOGE: sodelovanje pri izbiri odlomka, sestava vprašanj za 2. odlomek, odgovori na vprašanja 1. in 2. izbranega odlomka, sodelovanje pri pripravi za predstavitev.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
19. 10. 2009	Dogovor o poteku dela.
22. 10. 2009	Izbiranje odlomkov, razdelitev zadolžitev.
28. 10. 2009	Pregled napisanega in dogovor glede predstavitve.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

- Adolf Hitler. Mediafilm d.o.o. Kranj: 2006
- Noč dolgih nožev. URL: <http://projekti.svarog.org/hitler/nocdolgnoz.htm>.
- Wikipedia. URL: http://sl.wikipedia.org/wiki/Glavna_stran (oktober 2009).

PRVA SKUPINSKA NALOGA: UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE

ČLANI SKUPINE:

1. Petra Gale
2. Matija Ketiš
3. Mirjam Koplan
4. Blanka Marinko

DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV

Socializem

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

Naslov: Socializem

Dolžina filma: 140 minut

Jezik: Na ovitku piše, da je jezik italijanski, kar pa ne drži, saj je vse v angleščini. Podnapisi so v slovenščini.

Leto izdelave filma: 2006

»Dokumentarni film predstavlja zgodovino socialistične ideje od utopičnih začetkov prek marksizma in leninizma do uresničitve v prvi socialistični državi, Sovjetski zvezi, in se dotakne tudi drugih pojavnih oblik – od trdih represivnih komunističnih režimov do kibucev v Izraelu. Hkrati oriše tudi zgodovino in razvoj socialistične ideje v zahodnem svetu in za konec analizira vzroke za njen zaton.«

3. ZGODOVINSKO OZADJE:

Razvoja zamisli o sodobnem socializmu ni mogoče razumeti ločeno od dogodkov v evropskih državah 19. stoletja, obdobja industrijske revolucije, razvoja kapitalizma in nastanka delavskega razreda, zlasti v Angliji, Nemčiji in Franciji. V drugi polovici 19. stoletja in prvi

polovici 20. stoletja so se pojavile prve politične stranke, ki so nosile naziv »socialistične«, hkrati pa je to obdobje prvih socialističnih revolucij. Mednje sodita Pariška komuna leta 1871 in Oktobrska revolucija leta 1917. Po drugi svetovni vojni se socializem kot družbena ureditev razširi v nekatere evropske in azijske države. V Izraelu so po načelu »vsakemu po svojih zmožnostih in potrebah« živeli člani skupnosti v kibucih, v Tanzaniji so razvili idejo socializma združeno z afriško tradicijo, na Kitajskem so ustvarili socializem po njihovih merah ...

Sredi 20. stoletja začne zahodni svet opuščati ideje socializma, v ospredje vse bolj prihaja individualnost nasproti kolektivnosti. Ideja o enakopravni družbi nadomesti neoliberalistični kapitalizem, ki temelji na privatizaciji vse državne lastnine. Z železno roko Margaret Thatcher in padcem berlinskega zidu stopimo v svet kapitalističnega sistema in demokratične ureditve, kjer glavna vrednota vse bolj postaja denar.

1. IZBRANI ODLOMEK

Opis

Socializem je bil ena najmočnejših političnih idej v zgodovini, ki je svetu obljubljal harmonijo in obilje. Besedo socializem je prvi uporabil britanski tovarnar Robert Owen v 19. stoletju. Owen je v New Lanarku na Škotskem naredil eksperimentalno delavsko kolonijo, kjer je izboljšal pogoje dela in okolja, ki so bili povezani s kvaliteto delavčevega življenja. Skrajšal je delavnik, prepovedal otroško delo in celo uvedel bolniško nadomestilo.¹ Leta 1825 je Robert Owen na obalah reke Wabash ustanovil kolonijo New Harmony. Delavska kolonija New Harmony je idejno temeljila na predpostavkah, da bi odprava religije, zasebne lastnine in zakonske zveze omogočili produkcijo in organizacijo, ki bi izhajala iz vzpodbud med samimi delavci, ne pa iz tradicionalnih zunanjih in hkrati prisilnih dejavnikov, ki so vodili v izkoriščanje močnejših nad šibkejšimi.² Skupnost New Harmony je temeljila na načelu enakosti. Vendar pa se delavska skupnost ni dolgo obdržala. Velika težava mesta je bila predvsem v tem, da se je na enem kraju zbralo preveč idealistov, ki so predolgo razmišljali, kako ustvariti popolno skupnost. Na koncu je bilo tako ogromno mislecev in premalo

¹ SODOBNA ZGODOVINA: SOCIALIZEM (2006). KRANJ, MEDIAFILM.

² http://sl.wikipedia.org/wiki/Robert_Owen, pridobljeno 30. 10. 2009.

delavcev ter delo preprosto ni bilo opravljeno. Oznov eksperiment je tako po dveh letih propadel.³

Čas trajanja odlomka: 0,15–12,36 (12 min 11 s)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

Odlomek iz filma: 0,15 – 12,36

Danes si bomo ogledali 12-minutni odlomek iz filma, ki govori o socializmu. Spoznali bomo, kaj socializem sploh je in kakšni so njegovi začetki. Pred vami je nekaj nalog, ki jih boste boste v tej učni uri rešili in na koncu oddali učitelju. Če boste film pozorno spremljali, se vam naloge ne bodo zdele težke, saj že v filmu podajo vse odgovore, ki jih iščete. Svetujemo vam, da najprej na hitro preletite vprašanja in poskusite čimveč rešiti že med samim filmom.

Dela je kar precej, zato veselo na delo!

Prijeten ogled filma in čimveč pravilno rešenih nalog vam želimo!

Slika 1: NEW HARMONY

Vir:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a9/New_Harmony_by_F._Bate_%28View_of_a_Community_as_proposed_by_Robert_Owen%29_printed_1838.jpg

³ SODOBNA ZGODOVINA: SOCIALIZEM (2006). KRANJ, MEDIAFILM.

Naloga s kratkimi odgovori

Odgovori na vprašanja.

1. Pod katerim pogojem je socializem obljubljal raj na zemlji?

_____.

2. Kako se je imenoval eksperiment, ki ga je zasnoval Robert Owen v 19. stoletju?

_____.

3. Katere novosti je Robert Owen uvedel v svojih predilnici na Škotskem?

_____.

4. Zakaj je Oownov eksperiment propadel?

_____.

5. Katera ideja Roberta Owna je temelj socializma?

_____.

6. Na katerem načelu je temeljila skupnost New Harmony?

_____.

7. Katere glavne vzroke za svetovno bedo je navedel Robert Owen?

_____.

Naloga z izbirnimi odgovori

Pozorno preberi vprašanja in obkroži pravilni odgovor.

1. Česa nova ideja ni obljubljala?

- a) harmonije
- b) obilja
- c) enakosti
- d) miru

2. Kdaj je prišlo do eksperimenta Roberta Owna?

- a) med 1800 in 1810
- b) med 1810 in 1820
- c) med 1820 in 1830
- d) med 1830 in 1840

3. Kdo je prvi idealist socializma?

- a) Robert Dale

Slika 2: Robert Dale

Vir: <http://faculty.evansville.edu/ck6/bstud/rdo.jpg>

- b) George Rapp

Slika 3: George Rapp

Vir:

- c) Robert Owen

Slika 4: Robert Owen

Vir:

http://www.usca.edu/psychology/history/English%20modern_image02

- d) Karl Marx

Slika 5: Karl Marx

Vir: <http://mymill.files.wordpress.com/2009/06/karl-marx.jpg>

4. Koliko naseljencev je sprva imelo mesto New Harmony?

- a) 700
- b) 800
- c) 900
- d) 1000

5. Katero skupino prebivalcev je življenje v mestu še posebej zanimalo?

- a) kmete
- b) delavce
- c) intelektualce
- d) reveže

6. Izobrazba v New Harmonyju je bila namenjena

- a) samo otrokom
- b) vsem prebivalcem
- c) samo odraslim
- d) samo bogatejšim

7. Kaj od naštetega velja za New Harmony? Pravilnih je več odgovorov.

- a) zasebna lastnina
- b) enakopravnost spolov
- c) center novih poskusov in naprednih misli
- d) poudarjanje religije

Naloga alternativne izbire

Ali je trditev pravilna? Če je, obkroži DA, če pa ni, pa obkroži NE in napačni samostalnik zamenjaj s pravilnim.

1. Robert Owen je imel v Ameriki predilnico.

Da

Ne _____.

2. Socializem je ena najmočnejših političnih idej v zgodovini, ki je svetu obljubljal raj na zemlji.

Da

Ne _____.

3. Temelj socializma je ideja o neenakosti.

Da

Ne _____.

4. Robert Owen se je zavzemal za izobraževanje vseh starostnih skupin prebivalstva.

Da

Ne _____.

5. Glavno geslo socializma je bilo enakopravnost spolov.

Da

Ne _____.

Naloga povezovanja

K pojmom v levem stolpcu pripiši razlago z desne strani.

1. SOCIALIZEM _____	a.) skupnost enakih, enakopravnih.
2. NEW HARMONY _____	b.) voditelj nemške sekte.
3. GESLO SOCIALIZMA _____	c.) politična ideja po kateri naj bi bile
dobrene enakomerno razdeljene.
4. NEW LENARK _____	d.) prva Oownova skupnost ljudi.
5. GEORGE RAPP _____	e.) ideolog socializma.
6. ROBERT OWEN _____	f.) odprava zasebne lastnine.

Naloga urejanja

S števkami od 1 do 5 razvrsti dogodke, kot si sledijo v časovnem vrstnem redu v odlomku filma.

Ustanovitev New Harmonyja; ustanovitev predilnice v Lanarku; propad New Harmonyja; zasedanje kongresa, kjer so prisluhnili Oownovim zamislim; prihod Roberta Oowna v Ameriko.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

REŠITVE NALOG

Naloga s kratkimi odgovori

1. Pod katerim pogojem je socializem obljubljal raj na zemlji? **Če bi bile dobrine enakomerno razporejene.**
2. Kako se je imenoval eksperiment, ki ga je zasnoval Robert Owen v 19. stoletju? **New Harmony.**
3. Katere novosti je Robert Owen uvedel v svojih predilnici na Škotskem? **Skrajšal je delavnik, prepovedal otroško delo in uvedel bolniško nadomestilo.**
4. Zakaj je Ownov eksperiment propadel? **Ker je bilo na enem mestu preveč mislecev in premalo delavcev.**
5. Katera ideja Roberta Owna je temelj socializma?
Ideja o človečnosti.
6. Na katerem načelu je temeljila skupnost New Harmony?
Na načelu enakosti.
7. Robert Own je kot glavne vzroke za svetovno bedo **navedel religijo, zakonsko zvezo in zasebno lastnino.**

Naloga z izbirnimi odgovori

1. Česa nova ideja ni obljubljala? **D – miru.**
2. Kdo je prvi idealist socializma? **C – Robert Owen.**
3. Kdaj je prišlo do eksperimenta Roberta Owna? **C – 1820 in 1830.**
4. Koliko naseljencev je sprva imelo mesto New Harmony? **B – 800.**
5. Katero skupino prebivalcev je življenje v mestu še posebej zanimalo? **C – intelektualce.**
6. Izobrazba v New Harmonyju je bila namenjena **B – vsem prebivalcem.**
7. Kaj od naštetega velja za New Harmony? **B in C. Enakopravnost spolov; center novih poskusov in naprednih misli.**

Naloga alternativne izbire

1. Robert Owen je imel v Ameriki predilnico.

Ne – na Škotskem.

2. Socializem je ena najmočnejših političnih idej v zgodovini, ki je svetu obljubljal raj na zemlji.

Da.

3. Temelj socializma je ideja o neenakosti.

Ne – o enakosti.

4. Robert Owen se je zavzemal za izobraževanje vseh starostnih skupin prebivalstva.

Da.

5. Glavno geslo socializma je bilo enakopravnost spolov.

Ne – odprava osebne lastnine.

Naloga povezovanja

1. SOCIALIZEM __c__

2. NEW HARMONY __a__

3. GESLO SOCIALIZMA __f__

4. NEW LENARK __d__

5. GEORGE RAPP __b__

6. ROBERT OWEN __e__

a.) skupnost enakih, enakopravnih.

b.) voditelj nemške sekte.

c.) politična ideja po kateri naj bi bile dobrine enakomerno razdeljene.

d.) prva Ownova skupnost ljudi.

e.) ideolog socializma.

f.) odprava zasebne lastnine.

Naloga urejanja

1. Ustanovitev predilnice v New Lenarku.

2. Prihod Roberta Owena v Ameriko.

3. Zasedanje kongresa, kjer so prisluhnili Owenovim zamislim.
4. Ustanovitev New Harmonyja.
5. Propad New Harmonyja.

2. IZBRANI ODLOMEK

Opis

Robert Owen je prvi uvedel besedo socializem. Bil je pobudnik številnih predlogov za izboljšanje kvalitete življenja delavskega razreda. S pomočjo somišljenikov je ustanovil eksperimentalno delavsko kolonijo v kateri je izboljšal pogoje dela in okolja, ki so povezani s kvaliteto delavčevega življenja. Izboljšani pogoji dela in bivanja v tovarnah v New Lanarku so vodili v višjo produktivnost dela. Vodilo ga je načelo, da podjetnik ne sme ravnati z ljudmi slabše kot pa s svojimi stroji. Ta ideja je bila vseč tudi filozofu Friederichu Engelsu, ki se je ukvarjal in pisal o družbeni in socialni situaciji delavskega razreda. Leta 1848 v obdobju meščanskih revolucij je skupaj z Marxom postavil temelje za delavsko organizacijo. Napisala sta Komunistični manifest, kjer sta opisala izkoriščevalski kapitalistični sistem in delavca, ki za mezno plačilo ustvarja dobiček kapitalističnemu lastniku. Edini način odpraviti to izkoriščanje se jima je zdel, da se delavci povežejo in uprejo, si prilastijo produkcijska sredstva in ustvarijo brezrazredno družbo.

Čas trajanja odlomka: 12:44–21:10 (8 minut 26 sekund).

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

Danes si bomo ogledali 9-minutni odlomek iz filma, ki govori o socializmu. Natančneje bomo spoznali dva teoretika socializma, Karla Marxa in Friedericha Engelsa. Pred vami je nekaj nalog, ki jih boste boste v tej učni uri rešili in na koncu oddali učitelju. Če boste film pozorno spremljali, se vam naloge ne bodo zdele težke, saj že v filmu podajo vse odgovore, ki jih iščete. Svetujemo vam, da najprej na hitro preletite vprašanja in poskusite čimveč rešiti že med samim filmom.

Dela je kar precej, zato veselo na delo!

Prijeten ogled filma in čimveč pravilno rešenih nalog vam želimo!

Naloge s kratkimi odgovori

Na kratko poskusi odgovoriti na sledeča vprašanja. Pri nekaterih je dovolj že, da napišeš eno ali dve besedi.

1. Katere je osnovno načelo marksizma?

2. Kaj je za Marxa in Engelsa bistvo kapitalizma?

3. Kako se je imenoval marksistični pojem za stroje, tovarne in vse ostalo?

4. Kako se imenuje dokument, ki je postavil temelje delavski organizaciji v Londonu?

Naloga dopolnjevanja

Dopolni besedilo. Nekje imaš pomoč v začetni črki, ki ti namiguje, katero besedo išči.

Friederich Engels je bil novinar in radikalec, ki se je včlanil v skupnost, imenovano _____, katere ustanovitelj je bil _____. V obdobju industrijske in meščanske revolucije je pisal o težkem položaju delavskega razreda. Sodelovati je začel s/z _____, s katerim je postavil temelje za delavsko organizacijo s sedežem v Londonu. Napisala sta pamflet, ki je postal znan kot _____. Objavljen je bil leta _____. Verjela sta, da bo delavski razred vse številčnejši in vse bolj _____, zato se bo uprl in si prilastil _____. Rezultat bo s _____m, delavska država, kjer bo vsak prispeval po svojih močeh in dobil po svojih potrebah. Sčasoma bo vladanje postalo nepotrebno in nastala bo _____ družba, ki sta jo imenovala _____.

Naloga krajših prostih odgovorov

Ta vprašanja zahtevajo od tebe nekoliko več poznavanja in razumevanja. Poskusi napisati čimveč, vendar se ne oddaljuj od teme, po kateri te sprašuje vprašanje.

- 1. Kaj razumeš pod stavkom »Zgodovina človeške družbe je zgodovina razrednega boja.«?**

2. Zakaj je imel marksizem tako neverjetno moč?

3. Kakšni so bili življenjski in delavski pogoji v Angliji leta 1840?

4. Ali so bili ti pogoji ugodni za nastanek delavske revolucije? Utemelji zakaj.

5. Kaj sta Marx in Engels razumela pod pojmom socializem?

Avtentična naloga

Zamisli si, da si Friederich Engels in da pišeš leta **1848** Marxu **pismo**, v katerem povzemaš dogodke zadnjih nekaj mesecev, svoja razmišljanja, pričakovanja ... Pismo naj bo tudi vizualno čimbolj podobno pismom iz tistega časa in naj bo dolgo **vsaj 200 besed**. V dodatku lahko najdeš nekaj primerov predlog, na katere lahko svoje pismo zapišeš. Lahko pa predlogo narediš tudi sam ali pa poiščeš svojo na internetu.

Predloge za pismo (datum uporabe 30. 10. 2009):

http://www.123rf.com/photo_5403239.html

http://www.123rf.com/photo_345578.html

http://www.123rf.com/photo_5193843.html

http://www.newdads.ca/images/1223581040_10-old-paper-or-parchment.jpg

http://farm3.static.flickr.com/2144/2558159491_dede14b02d.jpg

<http://www.missmariestea.com/images/Web%20Pages/Old-Paper.gif>

http://www.seligmanhistory.com/sitebuilder/images/old_paper-838x1080.jpg

<http://cdn-write.demandstudios.com/upload//2000/200/80/1/32281.jpg>

Raziskovalna naloga

Odlomek govori o idejni zasnovanosti socializma. V kratki raziskovalni nalogi pa **ugotovite, kako se je ta ideja pojavljala v realnosti po svetu**. Izberite si **eno državo**, v kateri se je razvil socializem ter jo podrobno opišite. Pripravite tudi **krajšo predstavitev** (5 minut) za svoje sošolce.

REŠITVE NALOG

Naloge s kratkimi odgovori

1. Katero je osnovno načelo marksizma? **Zgodovina človeške družbe je zgodovina razrednega boja.**
2. Kaj je za Marxa in Engelsa bistvo kapitalizma? **Izkoriščanje.**
3. Kako se je imenoval marksistični pojem za stroje, tovarne in vse ostalo? **Proizvodna sredstva.**
4. Kako se imenuje dokument, ki je postavil temelje delavski organizaciji v Londonu? **Komunistični manifest.**

Naloga dopolnjevanja

Friederich Engels je bil novinar in radikalec, ki se je včlanil v skupnost, imenovano **NOVA MORALA SVETA**, katere ustanovitelj je bil **OWEN**. V obdobju industrijske in meščanske revolucije je pisal o težkem položaju delavskega razreda. Sodelovati je začel s **KARLOM MARXOM**, s katerim je postavil temelje za delavsko organizacijo s sedežem v Londonu. Napisala sta pamflet, ki je postal znan kot **KOMUNISTIČNI MANIFEST**. Objavljen je bil leta **1848**. Verjela sta, da bo delavki razred vse številčnejši in vse bolj **REVEN, ŽIVLJENJE BO VSE TEŽJE ...**, zato se bo uprl in prilastil **PRODUKCIJSKA SREDSTVA**. Rezultat bo **SOCIALIZEM**, delavska država, kjer bo vsak prispeval po svojih močeh in dobil po svojih potrebah. Sčasoma bo vladanje **NEPOTREBNO** in nastala bo **BREZRAZREDNA DRUŽBA**, ki sta jo imenovala **KOMUNIZEM**.

Naloga krajših prostih odgovorov

1. Kaj razumeš pod stavkom »Zgodovina človeške družbe je zgodovina razrednega boja.«?

Učenci naj tu pokažejo razumevanje, da je bila družba skozi zgodovino vedno razslojena na bogatejši sloj z družbeno močjo in na ostale ljudi, ki so jim bili podrejeni. Marx in Engels sta prepričana, da se bo ta zatirani razred uprl (kot se je že večkrat v zgodovini – npr. Spartakov upor, kmečki upori ...) in prišlo bo do revolucije.

2. Zakaj je imel marksizem tako neverjetno moč?

Marx in Engels sta rekla, da karkoli se človeku zgodi, ne glede na to, kako nesrečno življenje ima, ne glede na to, kako brezupen se zdi politični boj, bo zgodovina nujno pripeljala do takšnega izida. In prav to je marksizmu dalo neverjetno moč. Veliko socialistov je sprejelo ta argument. Komunistični manifest je postal eden najvplivnejših pamfletov, kar so jih kdaj natisnili in do konca stoletja so ga prevedli v vse večje evropske jezike.

3. Kakšni so bili življenjski in delavski pogoji v Angliji leta 1840?

Delavci so delali od 16 do 18 ur dnevno, delale so tudi ženske in otroci. Imeli so zelo slabe življenjske pogoje, živeli so v umazanih stanovanjih, razsajale so bolezni.

4. Ali so bili ti pogoji ugodni za nastanek delavske revolucije? Utemeljite zakaj.

Da – ljudje so želeli to bedo, v kakršni so živeli, čimprej končati.

5. Kaj sta Marx in Engels razumela pod pojmom socializem?

Videla sta ga predvsem kot vmesno obdobje. Z razvojem kapitalizma bo delavski razred postal vse številčnejši, kar bo pripeljalo do revolucije, po kateri si bodo delavci prilastili produkcijska sredstva, ki so v rokah kapitalistov. Rezultat bo socializem, delavska država. Sčasoma bo vladanje postalo nepomembno in razvila se bo brezrazredna družba, ki sta jo imenovala komunizem.

Avtentična naloga

Zamisli si, da si Friederich Engels in da pišeš leta 1848 Marxu pismo, v katerem povzemaš dogodke zadnjih nekaj mesecev, svoja razmišljanja, pričakovanja ... Pismo naj bo tudi vizualno čimbolj podobno pismom iz tistega časa in naj bo dolgo vsaj 200 besed. V dodatku lahko najdeš nekaj primerov predlog, na katere lahko svoje pismo zapišeš. Lahko pa predlogo narediš tudi sam ali pa poiščeš svojo na internetu.

Dijaki naj se poskusijo čimbolj vživeti v ta čas, kar nakazuje že sama oblika pisma (čimbolj starinski papir, pismo napišejo na roke in ne na računalnik, uporabijo nalivno pero ...). Opišejo kak dogodek, za katerega so izvedeli v filmu, povzemajo misli (govorijo npr. o revoluciji, ki bo zagotovo prišla ...), kakšno besedo namenijo podpori, ki jo je Engels namenjal Marxu ...

Raziskovalna naloga

Odlomek govori o idejni zasnovanosti socializma. V kratki raziskovalni nalogi pa ugotovite, kako se je ta ideja pojavljala v realnosti po svetu. Izberite si eno državo, v kateri se je razvil socializem ter jo podrobno opišite. Pripravite tudi krajšo predstavitev (5 minut) za svoje sošolce.

Tu imajo dijaki povsem proste roke. Namen naloge je, da se sami naučijo brskati po literaturi.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: *Petra Gale*

OPIS NALOGE:

- Na poročilo zapiše podatke o filmu,
- pretipka podnapise (tako bo cela skupina lažje sestavila vprašanja),
- sestavi primere vprašanj in
- pripravi prosojnico,
- ki jo na predstavitvi tudi predstavi.

ČLAN ŠT. 2: *Matija Ketiš*

OPIS NALOGE:

- Pripravi nekaj vprašanj za drugi odlomek (srednja šola),
- pripravi opis drugega odlomka,
- opiše zgodovinsko ozadje,
- in izbere odlomek za predstavitev.
- Za predstavitev poišče tudi filmček in glasbo na portalu Youtube (<http://www.youtube.com/>).
- Na predstavitvi vodi kviz in preverja, če so odgovori pravilni.

ČLAN ŠT. 3: *Mirjam Koplán*

OPIS NALOGE:

- Sestavi primere vprašanj,
- vprašanja uredi, sestavi v končno obliko in dopiše manjkajoče odgovore,
- pripravi powerpoint predstavitev
- in sestavi poročilo o skupinskem delu.
- Za predstavitev priskrbi izrez odlomka iz filma.
- Na predstavitvi predstavi avtentično nalogo.

ČLAN ŠT. 4: *Blanka Marinko*

OPIS NALOGE:

- Sestavi primere vprašanj,
- pripravi opis prvega odlomka
- in na predstavitvi predstavi naše sodelovanje.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
22. 10. 2009	Tokrat smo na hitro pregledali film, se o njem pogovorili. Nato smo skupaj izbrali odlomka, na katera bomo navezali naša vprašanja in se pogovorili o tem, kako bomo pripravili vprašanja in kakšna naj le-ta bodo. Nato smo si še razdelili naloge.
29 .10. 2009	Tokrat smo že imeli s sabo primere vprašanj, ki smo jih selekcionirali in naredili izbor najboljših, nekatere pa smo skupaj predelali. Nato smo se pogovorili o tem, kako bo izgledala naša predstavitev in določili naloge, ki so morale biti opravljene do naslednjega srečanja.
2. 11. 2009	Na tem sestanku pa smo se dokončno odločili, kako bo izgledal predstavitev. Razdelili smo si še zadnje naloge glede predstavitve.
5. 11. 2009	Predstavitev skupinskega dela.
Sodelovanje preko interneta in telefonov	Že od začetka pa je pogovor potekal tudi preko e-mailov in SMS sporočil. Tako smo se dogovarjali za datume srečanj, si pošiljali, kar smo že naredili, narejeno smo sproti komentirali in popravljali. Tako smo prihranili na času.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

Vir:

Film: *Sodobna zgodovina: Socializem*. Kranj: Mediafilm, 2006. (DVD).

Literatura:

Haralambos, Michael: *Sociologija*. Ljubljana: DZS, 1999.

Lešnik, Avgust: *Od despotizma k demokraciji*. Ljubljana: Modrijan, 2000.

http://sl.wikipedia.org/wiki/Robert_Owen (pridobljeno 30. 10. 2009)

Internetni viri:

Slike pri vprašanjih (pridobljeno 30. 10. 2009):

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/a/a9/New_Harmony_by_F._Bate_%28View_of_a_Community_as_proposed_by_Robert_Owen%29_printed_1838.jpg

<http://faculty.evansville.edu/ck6/bstud/rdo.jpg>

<http://sidneyrigdon.com/PICS/1944Rapp.gif>

http://www.usca.edu/psychology/history/English%20modern_image024.jpg

<http://mymill.files.wordpress.com/2009/06/karl-marx.jpg>

Predloge za avtentično nalogo (datum uporabe 30.10.2009):

http://www.123rf.com/photo_5403239.html

http://www.123rf.com/photo_345578.html

http://www.123rf.com/photo_5193843.html

http://www.newdads.ca/images/1223581040_10-old-paper-or-parchment.jpg

http://farm3.static.flickr.com/2144/2558159491_dede14b02d.jpg

<http://www.missmariestea.com/images/Web%20Pages/Old-Paper.gif>

http://www.seligmanhistory.com/sitebuilder/images/old_paper-838x1080.jpg

<http://cdn-write.demandstudios.com/upload//2000/200/80/1/32281.jpg>

Slike in filmčka za predstavitev (pridobljeno 3. 11. 2009):

http://raymondpronk.files.wordpress.com/2008/10/red_socialism.gif

<http://userwww.sfsu.edu/~ben/teamwork.jpg>

<http://trends.move.com/wp-content/uploads/2008/02/teamwork.jpg>

<http://mymill.files.wordpress.com/2009/06/karl-marx.jpg>

http://www.maks-viktor.si/images/uploads/Komunisticni_manifest.jpg

<http://www.theproducersperspective.com/.a/6a00e54ef2e21b8833011570e59e51970b-pi>

<http://www.youtube.com/watch?v=hRvrOq0YrWc&feature=related>

<http://www.youtube.com/watch?v=bNwT3ji1v8A&feature=related>

<http://www.posters.com/search.action?keyword=Socialism>

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za zgodovino

Študijsko leto 2009/2010, 4. letnik

Predmet: Didaktika zgodovine

Nosilka predmeta:izr. prof. dr. Danijela Trškan

**PRVA SKUPINSKA NALOGA:
UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI
POUKU ZGODOVINE**

-

**NA PRIMERU FILMA
»VELIKA IN USODNA IMENA 20. STOLETJA:
MAO CETUNG.«**

**Avtorji: Sandra Katič
Suzana Pirec
Jan Pirnat
Andreja Rupar
Tina Štupar**

Mentorica:izr. prof. dr. Danijela Trškan

Ljubljana 2009

ČLANI SKUPINE

Člani skupine:

Sandra Katič

Suzana Pirec

Jan Pirnat

Andreja Rupar

Tina Štupar

DOKUMENTARNI FILM

Naslov izbranega dokumentarnega filma:

Velika in usodna imena 20. stoletja: Mao Cetung

Dolžina filma:

55 min

Leto izdelave:

2006

Režiser:

Rino Salina

Kratka vsebina filma:

Dokumentarni film prikazuje politično in zasebno življenje kitajskega politika in državnika, Mao Cetunga, ki je na oblast prišel s komunistično revolucijo, ki se je končala z razglasitvijo Ljudske republike Kitajske. Izvedel je številne reforme, s katerimi je Kitajski po eni strani prinesel napredek, po drugi strani pa se je država zato večkrat znašla v različnih kriznih obdobjih. Kratkemu splošnemu uvodu, sledi kronološki prikaz Maovega političnega udejstvovanja, vzpona na oblast ter upadanja njegove moči. Film se zaključi z ovrednotenjem njegovih ukrepov.

Kratka predstavitev zgodovinskega ozadja filma:

V politiki in gospodarstvu je v obdobju po 2. svetovni vojni začel naraščati tudi pomen Kitajske. Takrat je bila to država z največ prebivalci na svetu. Po ustanovitvi Ljudske republike Kitajske leta 1949, je želela posnemati zlasti sovjetski model socializma, vendar je potem šla po svoji poti, ker je osrednja oseba tega časa Mao Cetung, za temelj revolucije želel postaviti kmečki razred, ki je bil najštevilčnejši, ne pa delavce. Pomen Kitajske se je dvignil po eksploziji prve atomske bombe leta 1964. Imela je številčno vojsko, zaradi izboljšanih odnosov z ZDA pa se je lahko leta 1971 včlanila v OZN. Že leta 1956, ko je Mao Cetung s programom Sto rož dovolil kritiko, so se pojavili prvi očitki komunistični partiji. Neuspeh je tudi program Veliki skok s katerim naj bi pospešili industrializacijo, prinesel pa je le veliko lakoto, v kateri je umrlo 30 milijonov ljudi. Čez deset let, leta 1966, je Mao sprožil še kulturno revolucijo, s katero je želel končati z vsem starim: s staro kulturo, običaji in tudi z zastarelimi idejami, pri tem pa je tisoče ljudi umrlo. Kitajska je vse do smrti Mao Cetunga doživljala velike gospodarske neuspehe, šele nato se je ta država počasi začela odpirati tržni ekonomiji.

Kratka obrazložitev izbora odlomkov:

Film smo glede na tematiko razdelili na sedem poglavij, od katerih so se nam zdela primerna samo tri. Ostale smo izločili, ker ne vsebujejo pomembnih podatkov in obravnavajo osebno plat Mao, komunizem ali čas na splošno, ne pa njegovega političnega delovanja. Poleg tega ostalih delov ni bilo mogoče povezati v smiselne in enotne odlomke. En tematski odlomek smo izločili, saj vsebuje nazorne prizore nasilja in je neprimeren za prikaz v srednji ali osnovni šoli. Izbrana dela filma sta toliko bolj ustrezna, saj je drugi nadgradnja oz. poglobljena obravnava prvega dela. Tako lahko najbolje prikažemo razliko med uporabo dokumentarnih filmov v osnovni in v srednji šoli. Razlika med izbranimi odlomkoma je vidna v obsežnejšem številu podatkov, večji nazornosti in višji stopnji zahtevnosti drugega dela namenjenega prikazu v srednji šoli.

1. IZBRANI ODLOMEK

Opis:

Odlomek najprej prikazuje čas pred Maom Centungom in komunizmom, ko so kmetje delali za bogate domačine in tujce, ki so jih izkoriščali. Kmetje se niso upirali, ampak so se iz vasi zatekali v mesta, kar pa jim je prineslo le umiranje na ulicah. Leta 1948 pride do komunistične revolucije in že naslednjega leta je ustanovljena Ljudska Republika Kitajska. Mao je videl prihodnost v podeželju, zato so izkoriščevalske veleposestnike postavili pred ljudska sodišča. Njegov projekt industrializacije notranjega dela dežele ter ustanavljanje ljudskih zadrug, pa so Kitajsko pahnilo v novo katastrofo.

Čas trajanja odlomka:

8 min (0:50 – 8:50)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

Učni–delovni list vsebuje naslednje naloge na 1. odlomek, primeren za osnovno šolo:

1. naloga s kratkimi odgovori
2. naloga z izbirnimi odgovori
3. naloga alternativne izbire
4. naloga povezovanja
5. naloga urejanja

UČNI–DELOVNI LIST: MAO CETUNG

1. Na kratko opiši kako je v dokumentarnem filmu prikazano okolje v katerem živi in dela kitajski človek v 1. ½ 20. stoletja. Kakšno delo opravlja? Ali ima za tovrstna opravila primerno opravo? Ali je pravično plačan?

2. Obkroži eno pravilno rešitev. Kako je videti tujec, ki ga vidimo na posnetku in s čim se le ta ukvarja?

- a) Tujec na posnetku je videti zelo urejen, je lepo oblečen in premožen, rad se razkazuje. Ukvarja se s trgovino ali z gospodarstvom.
- b) Tujec na posnetku je slabo oblečen in na videz zelo reven.
- c) Tujec na posnetku je humanitarni delavec, ki pomaga ljudem v stiski in skupaj z njimi išče rešitve za njihove probleme.

3. Obkroži pred trditvijo da, če meniš da je trditev pravilna ali ne, če meniš da je napačna. V odlomku smo videli posnetke enega izmed kitajskih mest.

DA NE Mesta so bila urejena z velikimi zelenimi površinami in vodnjaki.

DA NE Mesta so imela mnogo trgovin, kamor so hodili nakupovati tudi ljudje iz sosednjih vasi.

DA NE Razmere v mestih so bile slabe, ulice so bile polne umazanije, bede, revščine.

DA NE V mestih je vladala lakota in vsako jutro so po ulicah pobirali in odvažali trupla tistih, ki so ponoči umrli zaradi lakote.

4. Poveži med seboj pojme, ki sodijo skupaj in ki nam pomagajo pojasniti kaj je še vplivalo na poslabšanje razmer na Kitajskem.

Japonci

korupcija

Kitajski vladajoči vrh

napake pri načrtovanju

Vlada

okupacija

5. Od starejšega k mlajšemu uredi dogodke v pravilnem vrstnem redu tako, da dobiš smiselno rešitev.

I Meščani prodajajo družinske dragocenosti.

Z V deželi pride do inflacije, ki najbolj prizadene srednji sloj.

J Ljudje so čedalje bolj obupani, ta obup pa se širi tudi na višje sloje ne le na kmete.

A Pride do komunistične revolucije.

A V vladajočem razredu na Kitajskem je prevladovala korupcija tako s strani tujcev,

ki so prihajali z Zahoda kot tudi s strani Japoncev.

— — — — —

REŠITVE NALOG:

1. Kitajski človek dela v nemogočih razmerah. Delo, ki ga opravlja je težaško in nevarno. Prisiljen je opravljati razna fizična dela, tako za lastno korist kot tudi za korist privilegiranih slojev, to pa so bila predvsem razna kmetijska in gradbena opravila. Kitajski kmet ni pravilno in ustrezno opremljen za tovrstna dela in tudi ni primerno in pravično plačan.

2. a)

3. NE, NE, DA, DA.

4. Japonci

Kitajski vladajoči vrh

Vlada

okupacija

korupcija

napake pri načrtovanju

5. A Z I J A

2. IZBRANI ODLOMEK

Opis:

Maja leta 1949 Mao Cetung razglasi ustavo Ljudske republike Kitajske in je izvoljen za predsednika. Najprej izvede agrarno reformo, začneta se tudi počasna modernizacija in industrializacija s sovjetsko pomočjo. Maov preobrat v politiki zaradi neodobravanja Nikite Hruščova, Stalinovega naslednika, ter vstaje na Madžarskem leta 1956, ki jo Sovjetska zveza kruto zatire, pripelje do izvedbe programa 100 rož. Leta 1958 začne program Veliki skok za izgradnjo celotnega gospodarstva, vendar so bili izdelki slabe kakovosti. Program je bil polomija, posledica tega pa je bila lakota za katero je umrlo več milijonov ljudi.

Čas trajanja odlomka:

7 min 25 s (30:30 – 37:55)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

Učni–delovni list vsebuje naslednje naloge na 2. odlomek, primeren za srednjo šolo:

1. naloga kratkih odgovorov
2. naloga dopolnjevanja
3. naloga krajših prostih odgovorov
4. avtentična naloga
5. raziskovalna naloga

UČNI –DELOVNI LIST: MAO CETUNG

1. Odgovori na vprašanja!

Vir: http://beta.thehindu.com/multimedia/dynamic/00006/ARV_CHINA_60_6222f.jpg

a) Pred kratkim so na Kitajskem praznovali 60-letnico pomembnega dogodka.
Za kateri dogodek gre?

b) Kdaj in kje je bila razglašena Ljudska republika Kitajska?

c) Kdo je bil prvi predsednik Ljudske republike Kitajske?

2. Dopolni besedilo!

Vir: <http://www.denniscox.com/Mao-StalinCL-145.jpg>

Po razglasitvi Ljudske republike se je Mao Cetung leta 1949 odpravil na prvi uradni obisk h generalnemu komisarju Sovjetske Zveze, 1._____. Sodelovanje med državama se je v začetnih letih kazalo s sovjetsko pomočjo pri začetkih kitajske 2._____ in _____.

S smrtjo Stalina leta 3._____ so se odnosi med državama začeli krhati. Mao Cetung se tudi ni strinjal s politiko Nikite Hruščova, Stalinovega naslednika, ki je leta 1956 po objavi tajnega poročila začel s procesom _____.

Vir: http://www.sziszki.hu/finn_070725/Main%20Page/Hungary/Soviet_Troops_in_Hungary_1956%5B1%5D.jpg

V Evropi pa je istega leta 5. _____ na _____ pomenila prvi večji neuspeh uvedbe socialistične države. Kot odgovor na dogodke je Mao Cetung na Kitajskem začel s programom 6. _____ _____. S tem je skušal spodbuditi razvoj umetnosti in znanosti ter intelektualce in ljudstvo k sodelovanju pri oblikovanju države. Vendar so različni predlogi poteka demokratizacije države privedli do razhajanj v vrhu partije.

3.

Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Great_Leap_Forward

Slika prikazuje propagandni plakat za program Veliki skok, ki ga je Mao Cetung začel izvajati leta 1958. V odlomku dokumentarnega filma smo si ogledali izvedbo in rezultat programa.

S pomočjo odlomka in spodnje slike skušaj v krajšem esejskem odgovoru oceniti pomen programa Veliki skok. V pomoč naj ti bodo naslednja vprašanja:

1. Kakšen je bil namen programa Veliki skok?
2. Kako je izvajanje programa potekalo?
3. Ali je bil program uspešen?
4. Kaj je po tvojem mnenju vplivalo na uspešnost programa?
5. Katere so bile posledice programa Veliki skok?

Vir: <http://people.cohums.ohio-state.edu/bender4/eall131/EAHReadings/module02/imageforcontent/greatleap.jpg>

4. Diskusija na Konfucijevo misel: »Nikoli nisem poznal človeka, ki bi za svoje napake okrivil samega sebe.«

Učenec ali skupina učencev se po ogledu odlomka pripravi na diskusijo, ki jo na naslednjem srečanju z ostalimi vodijo. Ob tem so pozorni na naslednje:

- Primer Mao Cetung (vezano na odlomek).
- Primerjava z osebnim doživetjem.
- Primerjava pomembnosti osebnih odločitev in odločitev državnika, ki odloča o celotni državi.

*(Možnost ogleda nadaljnjih desetih minut dokumentarnega filma *Kulturna revolucija-politični obračun s svojimi nasprotniki – (iskanje dežurnega krivca).*)*

5. Po ogledu odlomka iz dokumentarnega filma *Velika in usodna imena 20. stoletja – Mao Cetung*, preberi priloženi odlomek iz knjige *Mitja Saje: Sodobna Kitajska, Politični in gospodarski razvoj (st. 19-22)* (glej: priloga).

Nato v raziskovalni nalogi predstavi vsebino odlomkov in ju primerjaj. Iz obeh odlomkov skušaj izluščiti avtorjevo stališče in primerjati načina predstavitve vsebine.

REŠITVE NALOG:

1. a) Razglasitev Ljudske republike Kitajske.

b) 1. 10. 1949 na Trgu nebeškega miru.

c) Mao Cetung.

2. 1. Josip Visarijonovič Stalin, tudi Ioseb Džugašvili, Stalin.

2. industrializacije in modernizacije

3. 1953

4. destalinizacija, destalinizacije

5. revolucija na Madžarskem

6. Sto rož, tudi stotih rož

3. Leta 1958 je Mao Cetung razglasil, da bodo s programom Veliki skok poskušali izboljšati industrijske tehnike v industriji železa. S tem programom so skušali tekmovati z izdelki, ki so jih proizvajali na Zahodu. V program se je vključilo ogromno število ljudi. Tudi kmetje so navdušeno začeli pristopati k programu in h komunistični stranki. Ker ni bilo dovolj rude, so zbirali ogromne količine železnih predmetov (ograje, posode...), ki so jih talili v plavžih (pečeh za taljenje železa). Plavže so postavljali kar po poljih in kmetijskih površinah. Tako so stalili ogromno železa, a zlitina ni bila kakovostna. Zaradi zastarele tehnike in uporabe starih železnih predmetov namesto rude so bili izdelki nekakovostni, kar je povzročilo neuspeh programa, ta pa posledično veliko lakoto. Ne samo, da z izdelki niso mogli uspešno tekmovati na trgu, tudi kmetje so se namesto v obdelovanje zemlje podali v proizvodnjo železnih izdelkov. Tako na slabše letine niso bili pripravljene in zaradi lakote je umrlo ogromno število ljudi. Neuspeh programa je povzročil tudi nesoglasja v političnem vrhu.

1.) Namen program Veliki skok, je bil omogočiti Kitajski, da v industriji (železa) tekmuje z Zahodom.

2.) Programu so se pridružile množice, z velikim zanosom tudi ogromno število kmetov, ki so pristopali tudi h komunistični stranki. Začeli so s proizvodnjo železnih izdelkov. V krajih kjer ni bilo rude, so talili kar

stare železne predmete. Za taljenje so uporabljali plavže, ki so jih postavljali kar na poljih in ob kmetijah.

3.) Program ni bil uspešen.

4.) Uspešnost programa je bila odvisna od uporabljenih tehnik in materialov, zaradi slabe kakovosti rude in uporabe starih železnih predmetov, ki so jih po starih postopkih v plavžih postavljenih kar na poljih talili in preoblikovali, tudi izdelki niso bili kakovostni.

5.) Neuspeh programa je povzročil veliko lakoto, zaradi katere je umrlo ogromno število ljudi, pa tudi nesoglasja v političnem vrhu.

4. Učenec zna:

- iz dokumentarnega filma razbrati in naštet katere odločitve Mao Cetunga so bile napačne, so imele slabe posledice

Mao Cetung je v letih predsedovanja pripravil več političnih programov, ki niso bili uspešni. Prvi tak program je bil program 100 rož, ki je prinesel nesoglasja v politični vrh. Tudi program Veliki skok je bil iz različnih razlogov neuspešen in je povzročil veliko lakoto. Množice ljudi so umirale in politični vrh se je vse bolj krhal, vendar Mao ni prevzel krivde in se je uspešno zoperstavljal kritikam. S političnimi nasprotniki je obračunal tudi fizično ali pa jih je zaprl v zapor.

- iz svojega življenja poiskati in predstaviti napačno odločitev

Osebno doživetje: Tudi sami delamo napake. Težko je priznati krivdo. Najlažje jo je pripisati drugim. Tako na primer ob neuspešno opravljenem preizkusu ni kriv učenec, ampak učitelj, ki je sestavil pretežke naloge,...

- primerjati in ovrednotiti pomen in posledice osebnih odločitev in odločitev državnikov

Osebne odločitve navadnih ljudi ponavadi vplivajo na ozek krog najbližjih ljudi. Medtem, ko napake državnih voditeljev sežejo precej dlje in imajo širše družbene posledice (lakota, neredi, upori,...).

5. Učenec zna:

- podrobno opisati vsebino odlomkov

Vsebina odlomka *Velika in usodna imena 20. stoletja: Mao Cetung, Razglasitev Ljudske Republike, Program 100 rož, Veliki skok (30.30 – 37.55)*: Na začetku odlomka vidimo prizore ob razglasitvi Ljudske Republike Kitajske 1.10.1949 na Trgu nebeškega miru v Pekingu. Mao Cetung je izvoljen za predsednika.

Nato dokumentarni film prikazuje dogajanje v Sovjetski zvezi. Leta 1953 umre Stalin, nasledi ga Nikita Hruščov, ki z objavo tajnega poročila leta 1956 začne proces destalinizacije v Sovjetski zvezi. Mao Cetung se s tem ni strinjal, čeprav se tudi s Stalinovo politiko ni strinjal v celoti. Leta 1956 se konča obdobje prijateljskih odnosov med SZ in Kitajsko. Istega leta v Evropi, na Madžarskem, izbruhne revolucija, ki jo morajo sovjeti grobo zatreti.

V luči teh dogodkov začne Mao s programom Stotih rož, ki naj bi omogočil preoblikovanje gospodarstva. S programom skuša privabiti intelektualce k oblikovanju politike in dopusti možnost kritike. Program prinese nesoglasja v politični vrh, glede tega kako oblikovati demokratično državo.

Ne glede na prejšnji neuspeh začne Mao še program Veliki skok, ki naj bi Kitajski omogočil gospodarsko tekmovanje z Zahodom. Kljub temu, da se programu in komunistični stranki priključi veliko število kmetov, program ni uspešen. Kmetje v plavžih zgrajenih na poljih talijo železne predmete, ki so jih uporabljali doma (ograje, posoda, železni kuhinjski pripomočki). Uporaba zastarelih tehnik za proizvodnjo železnih izdelkov je pomenila slabo kakovost izdelkov. Program je bil neuspešen. Začele so se velike lakote in ljudje so množično umirali. Neuspeh programa je prinesel nadaljevanje političnega razkola.

Vsebina odlomka *Mitja Saje : Sodobna Kitajska, Politični in gospodarski razvoj, st. 19-22*: Po vstaji na Madžarskem je prišlo na Kitajskem do prvih javnih demonstracij proti novi oblasti. Mao Cetung je kot odgovor na dogajanje sprožil gibanje 100 cvetov, ki naj bi dopuščalo bolj sproščeno ozračje v državi. Intelektualce so spodbujali h kritiki režima. Po začetni nezaupljivosti so se intelektualci ob politični propagandi pridružili gibanju in kritika je prerasla načrtovane okvire. Vsul se je plaz

kritik proti režimu. Zato so v naslednjem letu zaostri nadzor in kaznovali vse odpadnike.

Avtor omeni možnost obstoja druge razlage in sicer da je bila ta pobuda le prevara za obračun s političnimi nasprotniki.

Reakcija na 100 cvetov je bila kampanja proti desničarjem v letu 1957, s katero naj bi zlomili nasprotnike režima in je prizadela pol milijona intelektualcev.

Ker je uspel prvi petletni plan kitajskega gospodarstva, je drugi petletni plan predvideval neverjetno 75 % rast industrijskega in kmetijskega gospodarstva.

Mao je v procesu ustanavljanja zadrug videl največji uspeh na podeželju, čeprav ta ni prinesel večje kmetijske proizvodnje. Najprej je svojo pozornost namenil socialistični preobrazbi mest, nato pa začel kritizirati načrtovano rast gospodarstva.

Leta 1958 je namesto drugega plana najavil Veliki skok naprej in pozval, da Kitajska v petnajstih letih prehitijo Veliko Britanijo. Koncept je temeljil na popolni delovni mobilizaciji ljudstva.

Hkrati z delovno mobilizacijo je potekala kolektivizacija podeželja. Preuredili so skupnosti, ki naj bi postale samozadostne in bi del pridelkov prispevale državi. Te oblike so se v naslednjih letih nekoliko spremenile. Na koncu so bile ljudske komune oblikovane po ozemlju, ki je težilo k enemu trgu.

Veliki skok naprej je bilo masovno gibanje, kakršna je Mao sprožal ob različnih priložnostih. Zaradi neuspeha je postalo primer politične zaletavosti. Mao je zahteval tudi več kot 50 % rast proizvodnje železa. To je pomenilo, da so pri kmetih na dvoriščih postavljali doma narejene plavže. In ker ni bilo rude, so talili plošče iz štedilnikov in kuhinjsko posodo, da bi le prikazali dovolj veliko proizvodnjo. Izdelki so bili slabe kvalitete in prišlo je do prvih masovnih lakot po revoluciji. Tudi zato ker so mobilizirali kmete v delavne akcije, ko bi bilo treba pobirati pridelke.

Najhuje je bilo na podeželju. Razmer so se zaostrovale, po začetnih neuspehih so obljubljali napredek, a so v resnici le jemali večji delež kmetom. Tako za prehrano kmetov ni ostalo dovolj hrane. Kmetje so postali brezbrizni do dela in se začeli prehranjevati kar z nezrelimi žiti. Kraja žita in malomaren odnos do dela, saj so ne glede na vloženo delo prejeli enako pičle obroke, je prispevalo do zmanjšanja pridelkov do stopnje, ko so bila ogrožena tudi mesta.

V časih največje krize pa je Kitajska drugim državam izvažala rekordne količine žita.

- primerjati vsebini odlomkov

Vsebini odlomkov se v večji meri tematsko pokrivata. Oba odlomka prikazujeta politična programa Mao Cetunga 100 rož in Veliki skok.

Odlomek iz knjige Sodobna Kitajska je bolj strokoven in problematiko predstavlja bolj poglobljeno. Tako natančneje izriše vzročno posledično razmerje v dogajanju. Oba odlomka revolucijo na Madžarskem označita kot povod za kampanjo 100 rož. V tekstu je to bolj razjasnjeno, saj so s vstajo na Madžarskem povezane prve javne demonstracije na Kitajskem. V dokumentarnem filmu Mao Cetung, pa je kot vzrok predstavljena še ohladitev odnosov Kitajske s Sovjetsko Zvezo.

Tudi sam potek kampanje 100 rož je predstavljen z majhnimi razlikami. Iz dokumentarnega filma izvemo, da gre za program, ki bi pomenil preoblikovanje gospodarstva in bi spodbudil intelektualce h kritiki politike in s tem k njenemu oblikovanju. Film nam pove, da je prišlo do razhajanj mnenj pri oblikovanju države, kar je povzročilo razprtije v političnem vrhu.

V delu Mitje Sajeta je nakazana začetna nezaupljivost intelektualcev, ki so se vključili šele ob povečani propagandi. Avtor prikaže tudi protiukrepe, ko je kritika prerasla začrtane okvire (kampanja proti desničarski politiki) in omeni možnost drugačne teze, ki ji pripiše manjšo težo, in sicer da je bil program 100 rož prevara za obračun s političnimi nasprotniki.

Podrobnost obravnave v knjižnem odlomku druge skupne obravnavane teme, Velikega skoka, se pokaže predvsem z daljšo predstavitvijo gospodarske politike in poteka izvedbe te gospodarske reforme. V odlomku iz dvd-ja izvemo, da so se programu v velikem številu pridružili kmetje, ne izvemo pa ničesar o kolektivizaciji, se pravi o preoblikovanju podeželja v komune.

Oba izbrana odlomka kot vzrok velike lakote prikažeta neuspeh programa, ki je bil posledica zastarelih tehnik. Delo Mitje Sajeta podrobneje razloži, kako so se zaostrovale razmere. Z natančnejšo sliko nam prikaže vzroke za lakoto. To so vse večji odtegljaji s strani države in brezbržnost do dela, ker delovna uspešnost ni bila poplačana z večjo količino hrane, ter kraja žita. Še bolj odločilne pa so bile neorganizirane mobilizacije kmetov v delavne akcije v času spravljanja pridelkov. Saje še doda, da je v letih velike lakote, Kitajska v dotlej največjem obsegu izvažala žito drugim državam.

- analizirati in primerjati načina predstavitve vsebine

Logično je da dokumentarni film zahteva in prinaša drugačne načine predstavitve vsebine. Revolucija na Madžarskem je na primer prikazana s sliko tankov in če ob tem pripovedovalka ne bi omenila revolucije na Madžarskem v letu 1956, bi lahko odlomek gledalcu predstavljal kaj povsem drugega. Tako se kaže preplet filma (slike) in zvoka (v tem primeru govorjene besede). Na tem temelji celoten izbrani odlomek dokumentarnega filma. Vezni tekst spremljajo izbrani odseki, posnetki iz Kitajske zgodovine. Včasih nam močnejše spregovori beseda, tako posnetke razpravljanja o poteku kitajske demokratizacije kot razprtije med intelektualci razumemo šele ob spremljevalnem besedilu (prav tako zgoraj omenjeni primer s tanki), medtem ko je včasih pomembnejša in bolj sporočilna slika. Primera bi bila posnetki plavžev in prikazi postopkov pri izdelavi železnih proizvodov v Velikem skoku in posnetki ljudi, ki prikazujejo nastop lakote.

- iz odlomkov izluščiti avtorjevo stališče, ga predstaviti in primerjati z drugim avtorjem

Delo Mitje Sajeta, je znanstvena strokovna monografija in vsebino predstavlja znanstveno. Značilna je natančna obravnava vzrokov in posledic. Ker je avtor sinolog in je delo nastalo kasneje, so se pokazale nekatere razlike pri prevajanju izrazov in celo imena Mao. Poslovenjeni zapis Mao Cetung, ki je uporabljen v dokumentarnem filmu, je v knjigi zapisan kot Mao Zedong (je torej zapisan v pinyinu, mednarodno uveljavljeni transkripciji kitajskih pismenk). Prav tako so različno prevedeni: 100 rož kot 100 cvetov in Veliki skok kot Veliki skok naprej.

Obe oceni sodobne kitajske zgodovine sta objektivni in skušata predstaviti realno podobo Kitajske sodobne zgodovine. To jima je omogočila tudi precejšnja oddaljenost (ko govorimo o najnovejši zgodovini) od dogajanja, tako časovna kot prostorska. Še ena ključna razlika se pojavi v obeh delih. V dokumentarnem filmu je glavni junak Mao, medtem ko je v knjigi izpostavljena Kitajska kot država.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja:

ČLAN:	OPIS NALOGE:
Sandra Katič	naloge oz. vprašanja na 1. izbrani odlomek in rešitve priprava gradiva za učence
Suzana Pirec	kratka vsebina filma poročilo o skupinskem delu izpolnitev in urejanje obrazca
Jan Pirnat	pridobitev filma za vse člane skupine naloge oz. vprašanja na 2. izbrani odlomek in rešitve priprava odlomka za prikaz v razredu priprava power point predstavitve
Andreja Rupar	opis izbranih odlomkov
Tina Štupar	kratka predstavitev zgodovinskega ozadja filma izdelava prosojnice

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
15. 10. 2009	Izmenjava telefonskih števil in elektronskih naslovov.
16. 10. 2009	Prvi stik preko interneta. Dogovor o individualnem ogledu filma in izmenjavi idej preko elektronske pošte.
19. 10. 2009	Izročitev dvd-jev s filmom vsem članom skupine.
22. 10. 2009	Skupni sestanek: izbira odlomkov, razdelitev nalog.
28. 10. 2009	Posredovanje svoje pripravljene naloge ostalim članom skupine. Komentiranje prejetih nalog s strani ostalih članov.
29. 10. 2009	Skupni sestanek: Analiza opravljenega dela in dogovor za nadaljnje delo.

31. 10. 2009	Posredovanje svoje pripravljene naloge ostalim članom skupine. Komentiranje prejetih nalog s strani ostalih članov.
2. 11. 2009	Skupni sestanek: Analiza opravljenega dela in dogovor o poteku predstavitve.
3. 11. 2009	Zadnji pregled in analiza 1. skupinske naloge, preko elektronske pošte.
5. 11. 2009	Skupni sestanek: vaja – predstavitev. Predstavitev v razredu.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

a) Literatura:

- Berzelak, S. (2005). Zgodovina. Zbirka maturitetnih nalog z rešitvami 1999-2004. Ljubljana: Državni izpitni center.
- Chang, J. (2006). Mao: neznana zgodba. Ljubljana: samozal. V. Cedilnik.
- Dolenc, E. (2002). Zgodovina 4: učbenik za 4. letnik gimnazije. Ljubljana: DZS.
- Han, S. (1973). Maocetung: življenje, posvečeno revoluciji. Koper: Lipa.
- Saje, M. (2006). Sodobna Kitajska: politični in gospodarski razvoj. Ljubljana: Znanstvenoraziskovalni inštitut Filozofske fakultete.
- Veliki splošni leksikon: v osmih knjigah. (1997-1998). Ljubljana: DZS.

b) Viri:

- Great leap forward. From wikipedia, the free encyclopedia. Obiskano [28.10.2009]
Način dostopa (URL): http://en.wikipedia.org/wiki/Great_Leap_Forward
- Mao Cetung in Stalin. Obiskano [28. 10. 2009]
Način dostopa (URL): <http://www.denniscox.com/Mao-StalinCL-145.jpg>
- Revolucija na Madžarskem. Obiskano [28. 10. 2009]
Način dostopa (URL):
[http://www.sziszki.hu/finn_070725/Main%20Page/Hungary/Soviet Troops in Hungary 1956%5B1%5D.jpg](http://www.sziszki.hu/finn_070725/Main%20Page/Hungary/Soviet_Troops_in_Hungary_1956%5B1%5D.jpg)
- Sodobna zgodovina. Mao Cetung (2006) [Videoposnetek]. Kranj: Mediafilm.

- UČNI načrt. Zgodovina [Elektronski vir]: gimnazija: splošna gimnazija: obvezni predmet (280 ur) / predmetna komisija Vojko Kunaver... [et al.]. - Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport: Zavod RS za šolstvo, 2008. Obiskano [28.10.2009]

Način dostopa (URL):

http://www.mss.gov.si/fileadmin/mss.gov.si/pageuploads/podrocje/ss/programi/2008/Gimnazije/UN_ZGODOVINA_280_UR_gimn.pdf

- Veliki skok – pridobivanje železa. Obiskano [28. 10. 2009]

Način dostopa (URL):

<http://people.cohums.ohio-state.edu/bender4/eall131/EAHReadings/module02/imageforcontent/greatleap.jpg>

- 60letnica razglasitve Ljudske republike Kitajske. Obiskano [28. 10. 2009]

Način dostopa (URL):

http://beta.thehindu.com/multimedia/dynamic/00006/ARV_CHINA_60_6222f.jpg

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Sandra Hrastar
2. Urška Lužar
3. Marina Katalenić
4. Jernej Kaluža

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: Fidel Castro: Življenje revolucionarja

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU: Film je dolg 52 minut. Original je v italijanščini, besedilo je napisal Ferruccio Valerio. Za prevod v slovenski jezik sta poskrbela Čara d.o.o in Media film d.o.o. Film je izšel leta 2006 pri Dnevnikovi zbirki *Velika in usodna imena 20. stoletja*.

3. ZGODOVINSKO OZADJE: Po 2. svetovni vojni pridobita na moči Sovjetska zveza in Združene države Amerike. Zaradi medsebojnih razlik (SZ podpira komunizem, ZDA pa kapitalizem) pride do delitve na vzhodni in zahodni blok⁴. Začne se obdobje hladne vojne. V začetku 50-ih let 20. stol. poteka korejska vojna, v SZ prevzame oblast Nikita Hruščov in začne proces destalinizacije (državni teror začne popuščati). 1959 pride na Kubi do oborožene revolucije proti diktatorju Fulgenciu Batisti, ki so ga podpirale ZDA. Revolucijo organizirajo gverilci s Fidelom Castrom na čelu in z oblasti vržejo Batisto. ZDA prekinajo gospodarsko sodelovanje s Kubo, zato se Castro nasloni na SZ in v državi uvede socializem. Svet zaznamuje vietnamska vojna⁵. 1961 zgradijo berlinski zid, 1962 pa pride do kubanske krize. Vzrok za krizo so bile jedrske rakete, ki jih je SZ postavila na Kubi zoper ZDA. Srečanje med ameriškim predsednikom Kennedyjem in sovjetskim voditeljem Hruščovom prepreči 3. svetovno vojno, saj Sovjeti umaknejo rakete⁶. Napetosti med državama se umirijo, čeprav obe še vedno sodelujeta v vojnah (v J Ameriki, na Bližnjem vzhodu ...). 1979 se začne revolucija v Iranu in sovjetska invazija v Afganistanu. 1985 pride na oblast Mihail Gorbačov in uvede perestrojko ter glasnost⁷. Posledica njegovega vladanja je postopni padec komunističnih vlad v državah vzhodnega bloka. Novembra 1989 pade berlinski zid in Nemčija postane ponovno enotna država. Padec zidu naznani konec hladne vojne. Začnejo se upori proti komunizmu, zahteva se demokracija. Oktobra 1990 se združi Nemčija, sledijo ji tudi druge evropske države. Demokracija pa ne doseže Kube, saj se ohrani socialistični sistem pod Kubansko komunistično stranko. Kljub ameriškim kritikom, da Castrov režim krši človekove pravice, Kuba odgovarja, da svojim

⁴ POVZETO PO: ERVIN DOLENC, ALEŠ GABRIČ, ZGODOVINA 4, UČBENIK ZA 4. LETNIK GIMNAZIJE (LJUBLJANA 2002), STR. 168-169.

⁵ PRAV TAM, STR. 167, 172-173, 186-187.

⁶ PRAV TAM, STR. 175.

⁷ VIR: [HTTP://SL.WIKIPEDIA.ORG/WIKI/HLADNA_VOJNA](http://sl.wikipedia.org/wiki/Hladna_vojna) (OKTOBER 2009).

državljanom nudi brezplačno zdravstvo in izobraževanje. Odnos med Kubo in ZDA je še danes v bolj ali manj napetih odnosih⁸.

1. IZBRANI ODLOMEK: opis

Predsednik ZDA John F. Kennedy je po načrtih Cie, ameriških plačancev in kubanskih izseljencev, poskušal zrušiti Castrov socialistični režim na Kubi. Leta 1961 so najprej bombardirali tri kubanska letališča, nekaj dni kasneje pa so se izkrkali v Prašičjem zalivu, kjer so bili močno poraženi. Kar 1200 plačancev od skupaj 1500 so zaprli po dveh dneh in jih potem menjali za hrano in zdravila. Kennedy je uvedel sankcije proti Kubi. Do tedaj so vse potrošne dobrine na Kubo uvažali iz ZDA, zato je na otoku primanjkovalo hrane, zdravil in denarja. Kuba se je naenkrat znašla brez osnovne preskrbe in življenje v socialistični državi je postalo težko. Vendar je bila Kuba prvič v zgodovini svobodna in neodvisna. Castro je obljubil demokracijo in svobodne volitve, a teh obljub ni držal. Sovjetski vpliv na kubanskega predsednika se je krepil. Leta 1962 je Sovjetska zveza začela Kubi pošiljati svoje strokovnjake, poljedeljske stroje, ter na Kubi nameščati jedrske rakete. ZDA so se na to odzvale s pomorsko blokado otoka. Pretila je nevarnost, da bo med SZ in ZDA prišlo do oboroženega spopada. Raketna kriza je svet pripeljala na rob jedrske vojne. Vendar je SZ popustila in obljubila odstranitev raket. Diplomacija je zmagala in svet je bil rešen. A Castro se je počutil izdanega in prijateljstvo s Sovjeti se je ohladilo. Uvedel je »fidelizem«, ki je neka vrsta državnega kapitalizma.

Čas trajanja odlomka: 20.14 - 25.57 min

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. naloga s kratkimi odgovori

- a) Začetek odlomka se začne z izkrcajem ameriških in kubanskih izseljencev na Kubi. Kje točno se izkrcajo ti izseljenci?
- b) Invazija Američanov se izkaže za katastrofo, saj vseljudske vstaje, ki jo je pričakovala CIA proti Castru, ni bilo. Castro pošlje izseljence v zapor. Kako jih Američani dobijo nazaj oz. kaj je v zameno za izpustitev izseljencev zahteval Castro?
- c) Kuba postane v 60ih letih 20. stoletja prvič v zgodovini svobodna in neodvisna. Ljudstvu je takrat Castro dal obljubo, ki pa je kasneje ni izpolnil. Kaj jim je obljubil?

2. naloga z izbirnimi odgovori

Kdo je v 60ih letih prejšnjega stoletja na Kubo poslal svoje strokovnjake in Castru pomagal z oskrbo traktorjev in poljedelskih strojev?

- A) John F. Kennedy
- B) Mao Cetung

⁸ POVZETO PO: ERVIN DOLENC, ALEŠ GABRIČ, ZGODOVINA 4, UČBENIK ZA 4. LETNIK GIMNAZIJE (LJUBLJANA 2002), STR. 200-202 TER PO: [HTTP://WWW.RTVSLO.SI/SVET/FIDEL-CASTRO-DOLGOLETNI-VODITELJ-KUBE/57945](http://www.rtv.slo.si/svet/fidel-castro-dolgoletni-voditelj-kube/57945) (OKTOBER 2009).

- C) Nikita Hruščov
- D) Tito

Raketna kriza med Ameriko in Kubo je pripeljala na rob jedrske vojne. S katerimi besedami se je ameriški predsednik obrnil na ljudstvo?

- A) »Samo nekaj lahko rečemo. Nismo mirni in ne počutimo se varno [...]... in na tej skali revolucije bo vedno vihrala zastava, na kateri piše 'domovina ali smrt'. Zmagali bomo.«
- B) »Nikoli, nikoli, nikoli ne verjemite v to, da je katerakoli vojna lahko enostavna in hitra, ali da lahko kdorkoli, ki se vkrca na ladjo, izmeri valove in hurikane, ki jih bo srečal [...]«.«
- C) »Država, to sem jaz!«
- D) »Upamo na najboljše, pripravljamo se na najhujše. Možno je, da bo prišlo do najhujšega, zato moramo biti pripravljeni. Vse je možno.«

Raketna kriza se konča s sporazumom med Hruščovom in Kennedyjem. Ko Sovjeti umaknejo rakete s kubanskega otoka, zmaga diplomacija in svet je rešen. Nasprotno pa s sporazumom niti najmanj ni bil zadovoljen Fidel Castro. Kaj uvede v državi?

- A) socializem
- B) fidelizem
- C) fideizem
- D) komunizem

3. naloga alternativne izbire

Obkroži »drži«, če je trditev pravilna in »ne drži«, če je napačna.

- Kennedy je v času raketne krize zahteval takojšen umik raket z otoka. DA/NE
- Fidel Castro je bil predsednik Kube. DA/NE
- Prašičji zaliv leži na S Kube. DA/NE
- CIA (ameriška obveščevalna agencija) je skušala z napadi in sabotажami zrušiti oblast Castra. DA/NE

4. naloga povezovanja

1) Ameriške in kubanske izseljence sta po vrnitvi iz Kube sprejela	a) smrt.
2) Kuba je bila v 60ih letih 20. stol.	b) dovoljenje...
3) Castro je prosil Hruščova za	c) brez osnovne preskrbe.
4) Domovina ali	d) John in Jacqueline Kennedy.
5) Amerika je z invazijo v Prašičjem zalivu doživela	e) zmago.
6) Kuba je v Prašičjem zalivu doživela	f) poraz.

5. naloga urejanja

Uredi dogodke po pravilnem vrstnem redu, tako da tisti dogodek, ki se je zgodil najprej, označiš z 1 ter tisti, ki se je zgodil nazadnje s 5.

Kubanska revolucija (zrušena oblast Fulgencia Batiste) . _____

Fidel Castro prepusti mesto predsednika svojemu bratu, Raulu Castru. _____

Po smrti Stalina, leta 1953, Hruščev postane uradni voditelj SZ. _____

Smrt ameriškega predsednika Kennedyja. _____

Invazija v Prašičjem zalivu. _____

REŠITVE NALOG:

1. A) v Prašičjem zalivu, B) hrano in zdravila, C) demokracijo in svobodne volitve
2. C, D, B
3. DA, DA, NE, DA
4. 1d, 2c, 3b, 4a, 5f, 6e
5. 2, 5, 1, 4, 3.

2. IZBRANI ODLOMEK: opis

Odlomek se začne s prikazom padca berlinskega zidu, ki napove konec vzhodnega bloka s Sovjetsko zvezo na čelu. Rusija je prisiljena ukiniti večino podpore Kubi, zato začne na otoku primanjkovati hrane, elektrike in goriva, vendar državo rešuje porast turizma. Castro je zaradi reševanja nastale situacije prisiljen v oddaljitev od nekaterih načel revolucije. Težave mu povzročajo tudi ameriški embargo in oviranje investiranja na otoku, a mu vseeno uspe obdržati vladanje trdno v rokah. Leta 1998 otok obišče papež Janez Pavel II. in Castro ob tej priložnosti izpusti 300 političnih zapornikov. Vrednote revolucije in podoba Castra začneta na otoku bledeti. Poleg vsega Castro ne spoštuje osnovnih človekovih pravic, država zaplava v še večjo revščino, na otoku pa se začnejo množiti ilegalni posli, predvsem trgovanje z mamili in prostitucija. Castru se upre tudi lastna hčerka, ki odide na Florido in se pridruži opoziciji. George Bush Castru ponudi ukinitve embarga v zameno za demokratizacijo otoka, kar Castro zavrne. Bush ga obtoži tudi podpiranja terorizma in odnosi med Kubo in ZDA se znova zaostrijo. Castro se obnaša vse bolj diktatorsko in zapira vse več ljudi, ki ga kritizirajo.

Čas trajanja odlomka: 35.45 - 44.50 min

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. naloga kratkih odgovorov

- a) Kateri dogodek leta 1989 napoveduje razpad socialističnega bloka?
- b) Kaj ponudi ameriški predsednik George Bush ml. Castru v zameno za demokratizacijo otoka?
- c) Kateri izmed ožjih članov Castrove družine se upre njegovemu političnemu sistemu in pridruži opoziciji na Floridi?

2. naloga dopolnjevanja

- a) Kuba se je od 60-ih let 20. stol. naprej politično in gospodarsko, opirala na _____. Razpad te države leta _____ seveda povzroči negativne posledice na Kubi. Na otoku ljudi prizadene predvsem pomanjkanje _____ in _____.
- b) Leta 1998 Kubo obišče _____ in ob tej priložnosti Castro iz zapora izpusti _____.
- c) George Bush ml. Je ob terorističnih napadih na ZDA leta _____ Castra obtožil _____ terorizma.

3. naloga krajših prostih odgovorov

- a) Zakaj je Castro poseben primer državnika po letu 1991?
- b) Kakšne so osnovne značilnosti kubanskega gospodarstva v devetdesetih letih?
- c) V kolikšni meri se na otoku spoštuje človekove pravice in načela demokratičnosti?

4) Avtentična naloga

(Učenci naj se z metodo izštevanja razdelijo v več skupin, po 4 ali 5 skupaj. Tako razporejeni naj ostanejo tudi pri nalogi št. 5. Na koncu obeh nalog predstavniki skupin pred celim razredom predstavijo odgovore na vprašanja. Pri tem naj vsaka naslednja skupina omeni samo tisto pri vsakem odgovoru, česar prejšnja ni povedala, ali v čemer se od prejšnjih skupin njihovi odgovori razlikujejo.)

Slavne podobe Che Guevare dandanes ne srečamo samo v zgodovinskih knjigah. Mnogi ljudje jo kupujejo na skodelicah, vžigalnikih, kot spominek obiska na Kubi itd., določeni pa jo nosijo tudi na kapah in oblačilih, ker jim je Che idol ter simbol njihovih prepričanj.

- a) Ob koncu predvajanega odlomka ste lahko opazili podobo Che Guevare kot grafit na nekem zidu na Kubi. Kakšno vlogo igra ta podoba v prikazanem odlomku oz. kaj mislite, da je režiser hotel s tem prizorom poudariti?
- b) Zakaj je Che Guevara simbol številnim mladim ljudem po celem svetu? Kaj hočejo z njegovo podobo izraziti?
- c) Primerjajte Chejevo najbolj slavno fotografijo z njegovo poljubno podobo na prosojnici. Ob tem se osredotočite na obraz in njegovo mimiko. Kakšne razlike opazite?

d) Primerjajte Che-jeve fotografije s slikami Napoleona in napišite kakšne vzporednice opazite? Kakšen pomen mislite da so imele slike in fotografije pri oblikovanju podobe o določeni zgodovinski osebnosti v tem primeru in nasploh?

5. raziskovalna naloga na dokumentarni film oz. DVD

Fidel Castro še do danes ostaja zelo kontroverzna figura. Ali naj se njegova zapuščina predstavlja v pozitivni ali negativni luči, je še vedno predmet mnogih debat. Tisti, ki podpirajo njegovo vladavino na splošno navajajo, da je Kuba ena izmed držav z najvišjo stopnjo pismenosti, najbolj učinkovitim zdravstvenim sistemom in veliko socialno varnostjo. Po drugi strani nasprotniki poudarjajo, da je Kuba avtoritarna država, ki krši človekove pravice, stagnacijo gospodarstva na otoku itd.

A tudi ime Che Guevara ni osvobojeno negativnega prizvoka. Nasprotujoča si mnenja dobro povzemata naslednja dva odlomka. Preberite si ju, pozorni pa bodite predvsem na poudarjeni tekst:

"The cult of Ernesto Che Guevara is an episode in the moral callousness of our time. Che was a totalitarian. He achieved nothing but disaster. Many of the early leaders of the Cuban Revolution favored a democratic or democratic-socialist direction for the new Cuba. But Che was a mainstay of the hardline pro-Soviet faction, and his faction won. Che presided over the Cuban Revolution's first firing squads. He founded Cuba's "labor camp" system—the system that was eventually employed to incarcerate gays, dissidents, and AIDS victims. **To get himself killed, and to get a lot of other people killed, was central to Che's imagination.** In the famous essay in which he issued his ringing call for "two, three, many Vietnams," he also spoke about martyrdom and managed to compose a number of chilling phrases: **'limitations, making him into an effective, violent, selective, and cold-blooded killing machine. This is what our soldiers must become'...**"— and so on.

(Paul Berman, Slate Magazine, 24. 9. 2004, dostopno na <http://www.slate.com/id/2107100/>)

"Zakaj je Che na svoji kapi vedno nosil belo zvezdo ni čisto jasno. Razlog pa je morda v njegovem argentinskem izvoru. Tako sonce kot bela barva sta prisotna na argentinski zastavi in grbu. Kot vemo, svojega argentinskega porekla ni zanikal nikoli v življenju. **Tako se je ločil od drugih tovarišev po tem, da se že v principu ni boril za lastno domovino, ampak mu je bilo bolj pomembno boriti se za lastno idejo, pa čeprav kot tujec v tuji državi. Poleg tega je v veliko kulturah bela barva tudi barva čistosti, popolnosti, razsvetljenja, kakršne so prav gotovo lastnosti njegovih idej.**"

(slovenska wikipedija, dostopno na http://sl.wikipedia.org/wiki/Che_Guevara)

- a) Ali se vam zdi dokumentarni film objektivni pri predstavitvi Fidela Castra? Zakaj?
- b) Kako je z objektivnostjo pri orisu Che Guevare v izbranih odlomkih? Kako na to vpliva vrst besedila (prvi je publicistično besedilo, drugi amaterski zgodovinski članek)?
- c) Zakaj mislite, da je objektivni odnos do polpretekle zgodovine tako težko oblikovati? Kakšna bi bila po vašem mnenju neideološka in objektivna predstava Che Guevare In Fidela Castra?

REŠITVE NALOG:

1. A) Padec berlinskega zidu. B) Ukinitve embarga na Kubi. C) Njegova hči Alina.
2. A) Sovjetsko zvezo, 1991, elektrike, goriva in hrane (dve od naštetih)
B) Papež Janez Pavel II., 300 političnih zapornikov
C) 2001, podpiranja
3. A) Ker je eden redkih komunističnih voditeljev, ki je ostal na oblasti tudi po padcu vzhodnega bloka in ker ni pretirano spremenil sistema vladanja.
B) Državo pesti hudo pomanjkanje na vseh področjih, plače so zelo nizke, čeprav imajo skoraj vsi zagotovljene osnovne človekove potrebe in skoraj ni brezposelnih.
C) Ogrožena je predvsem pravica svobode govora. Castro pošilja v zapor vse, ki mu nasprotujejo. Še vedno tudi ni demokratičnih volitev.

Pri nalogah 4 in 5 večinoma ni enoznačnih odgovorov.
4. A) Podoba prikazuje upanje in možnost prihodnje odrešitve Kube, ter spoštovanje, ki ga imajo do revolucionarja in njegovih vrednot na otoku, pa tudi drugod po svetu.
B) Che je postal simbol zaradi neomajnosti in zvestobe svojim idealom, morda pa tudi zaradi svoje zgodnje tragične smrti. Mladi, ki se identificirajo z njim poskušajo izražati zvestobo lastnim idealom, neomajnost, nepodkupljivost, pa tudi simpatiziranje s komunizmom in revolucijo.
C) Na prvi fotografiji njegov odločen pogled in zazrtost v nebo nakazujeta na zvestobo idealom, ki jih Che simbolizira. Na drugi vseh teh lastnosti ne opazimo. Še več, s cigaro v ustih morda izpade celo pretirano uživaško in izkoriščevalsko.
D) V obeh primerih je postala bolj slavna tista slika oz. fotografija, ki se bolj sklada z zgodovinsko podobo osebnosti. Obe izražata odločnost in neomajnost Che Guevare oz. Napoleona. Tudi slika oz. fotografija je lahko tista, po kateri se oblikuje oziroma preoblikuje zgodovinska podoba določene osebnosti.
5. A) Odlomek iz dokumentarnega filma je sicer korekten, vendar morda vseeno ne povsem objektivni, saj izpostavlja predvsem negativne segmente Castrove vladavine.
B) Che Guevara je v prvem odlomku prikazan izrazito negativno, v drugem pa zmerno pozitivno. Prvi je publicistično besedilo in avtor je z njim želel doseči točno določeni učinek na bralca, ni pa mu šlo toliko za objektivni prikaz. V drugem odlomku si avtor morda pušča preveč vrednotenjske svobode, glede na to da gre za zgodovinski članek.
C) Objektivni odnos do polpretekle zgodovine je težko oblikovati zato, ker se nanjo veže velik čustveni naboj, prav tako pa ni do nje indiferentna aktualna politika.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Sandra Hrastar

- OPIS NALOGE: - ogled dokumentarnega filma
- izbor odlomka
 - vprašanja na izbrani odlomek za osnovno šolo
 - medsebojno obveščanje
 - izdelava atraktivne prosojnice
 - zgodovinsko ozadje

ČLAN ŠT. 2: Urška Lužar

- OPIS NALOGE: - ogled dokumentarnega filma
- izbor odlomka
 - opis izbranega odlomka
 - medsebojno obveščanje
 - izdelava atraktivne prosojnice
 - izrez odlomkov na PPT

ČLAN ŠT. 3: Marina Katalenić

- OPIS NALOGE: - ogled dokumentarnega filma
- izbor odlomka
 - vprašanja na izbrani odlomek za srednjo šolo
 - medsebojno obveščanje
 - izdelava atraktivne prosojnice
 - PPT predstavitev

ČLAN ŠT. 4: Jernej Kaluža

- OPIS NALOGE: - ogled dokumentarnega filma
- izbor odlomka
 - vprašanja na izbrani odlomek za srednjo šolo
 - medsebojno obveščanje
 - izdelava atraktivne prosojnice
 - opis izbranega odlomka
 - navajanje virov in literature

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
22. 10. 09	Pogovor o dokumentarcu, izbira dveh odlomkov, komunikacija preko e-pošte
29. 10. 09	Razdelitev nalog, naredimo jih čez vikend
2. 11. 09	Razdelitev faz predstavitev
3. 11. 09	Ogled PPT in prosojnice
5. 11. 09	Skupne vaje za predstavitev

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

Dolenc, Gabrič, Zgodovina 4: Ervin Dolenc, Aleš Gabrič, Zgodovina 4, Učbenik za 4. letnik gimnazije (Ljubljana 2002).

DVD: Velika in usodna imena 20. stoletja: Fidel Castro, Življenje revolucionarja. Novi mediji d.o.o. (Zagreb 2006).

Internetni viri: (dostop oktober 2009)

http://sl.wikipedia.org/wiki/Hladna_vojna

<http://www.rtv slo.si/svet/fidel-castro-dolgoletni-voditelj-kube/57945>

<http://e-verzi.si/verzi/citati/1/>

<http://www.rtv slo.si/zabava/na-danasnji-dan/zgodilo-se-je-17-aprila-leta/198728>

http://sl.wikipedia.org/wiki/Kubanska_revolucija

http://sl.wikipedia.org/wiki/John_F._Kennedy

http://sl.wikipedia.org/wiki/Hladna_vojna

http://sl.wikipedia.org/wiki/Fidel_Castro)

<http://www.slate.com/id/2107100/>)

http://sl.wikipedia.org/wiki/Che_Guevara)

http://christophersglobalpage.blogspot.com/2007_04_01_archive.html

<http://www.filibustercartoons.com/nikita.gif>

<http://users.polisci.wisc.edu/LA260/revolutions/cuban/cubapic3.jpg>

<http://davegranlund.com/cartoons/wp-content/uploads/color-cuba-50th-web.jpg>

<http://buiaa.org/2008/09/>

<http://www.caricaturestore.net/artistas/omarzevallos/caricaturas/Che.jpg>

<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:LocationCuba.svg>

http://www.soycubano.si/nova/images/stories/news/thumbnails/young_castro_2.jpg

http://news.bbc.co.uk/olmedia/1235000/images/1235128_cuba_bay_of_pigs_map150.gif

http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_2/index_en.htm

[http://open.salon.com/blog/behind_blue_eyes/2009/05/21/rat_invades_che_guevaras_gin
_joint](http://open.salon.com/blog/behind_blue_eyes/2009/05/21/rat_invades_che_guevaras_gin_joint)

PRVA SKUPINSKA NALOGA: **UPORABA DOKUMENTARNIH FILMOV PRI POUKU ZGODOVINE**

ČLANI SKUPINE:

1. Anja ILAR
2. Ines SLIŠKO
3. Jasenko NUMANOVIĆ
4. Jasmina TOMŠE
5. Rok MIŠČEVIČ

1. DOKUMENTARNI FILM

1. NASLOV: **TITO**

2. OSNOVNI PODATKI O DOKUMENTARNEM FILMU:

Dolžina: 98 min

Leto izdelave: 2003

Film se je dalo kupiti ob prilogi Dnevnika. Je posmrtna avtobiografija Josipa Broza – Tita. Posnet je v 1. osebi, kar pomeni, da je pripovedovalec filma kar sam Tito. Je v Slovenskem jeziku.

3. ZGODOVINSKO OZADJE (vsaj 100 besed):

Obdobje, o katerem govori film, je obdobje od konca 19. stoletja do Titove smrti leta 1980. To je bil čas velikih sprememb v svetu. Prišlo je do revolucij v Rusiji, balkanskih vojn, odvili sta se obe svetovni vojni, nastajanje novih nacionalnih držav med vojnama, hladna vojna ... Predvsem je pomembno obdobje od konca 1. svetovne vojne naprej z oktobrsko revolucijo na čelu, ki je močno vplivala na jugoslovansko območje. V tem času je nastala prva jugoslovanska država, Kraljevina SHS (kasneje Kraljevina Jugoslavija), ves čas pa se je krepila Komunistična partija. Nato je nastopila 2. svetovna vojna, katere posledica je bila sprememba državnega sistema in nastop Komunistične partije na oblast, ter nastanek nove skupne jugoslovanske države Socialistične federativne republike Jugoslavije. Pri vsem tem, še posebej pa po vojni, ko je postal dosmrtni predsednik SFRJ, je pomembno vlogo igral Josip Broz Tito. Po vojni je bil, kot predsednik SFRJ, nosilec oblasti in tako ključno vplival na ustroj in razvoj jugoslovanskih dežel v okviru SFRJ.

1. IZBRANI ODLOMEK:

Izbrani odlomek nam pove kje je Josip Broz dobil nadimek Tito in kaj naj bi le-ta pomenil. Pove nam tudi nekaj legend, ki so povezane z njegovim življenjem. V nadaljevanju odlomek govori o otroštvu Josipa Broza. Nekaj malega nam pove o njegovem rojstnem kraju in njegovi rojstni hiši. Spregovori tudi o številu otrok v družini, ter na kratko opiše njegovo mati in očeta. Nadalje nam sporoči o Josipovem obiskovanju šole v Kumrovcu, o tem kako je odšel med natararje. Nekaj besed je namenjenih tudi o tem, česa se je izučil v času vajeništva pri mestnem ključavničarju, katere države je obiskal in kje je delal, preden se je pri 21ih letih vrnil na Hrvaško.

Čas trajanja odlomka: 5 minut 42 sekund (2:20-8.02)

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 1. ODLOMEK, PRIMEREN ZA OSNOVNO ŠOLO

1. Na kratko odgovori na spodnja vprašanja.

- Kakšen nadimek je imel Josip Broz in kdaj ga je dobil?
- Kaj naj bi pomenila kratica TITO?

2. Obkroži pravilne odgovore.

Legende pravijo, da je bil Josip Broz:

a) madžarski plemič	b) poljski Žid
c) nečak kralja Monaka	č) Srb
d) Rus	e) sin carja Franca Jožefa
f) poljski grof	g) kranjski Janez

3. Obkroži pravilni odgovor.

- Tito je bil rojen v Kumrovcu, v hrvaškem Zagorju? DA NE
- Kumrovec leži na meji med Madžarsko in Hrvaško? DA NE
- Rojstna hiša je danes spremenjena v muzej? DA NE
- Mati Marija je bila Slovenka? DA NE
- Oče Franjo je bil Hrvat in po poklicu trgovec? DA NE
- Josip Broz je bil 2. otrok od 15ih? DA NE

4. Medsebojno poveži.

1. Od 8. do 15. leta	A krojač
2. Avstro-Ogrska	B mestni strojni ključavničar
3. Veselje matere	C Hrvaška daje vojake
4. Sanja o poklicu	Č obiskovanje šole v Kumrovcu
5. Star 15 let	D popravlja kolesa, ključavnice, kmetijsko opremo
6. Nikola Karasa	E najboljši pri verouku
7. Vajenec	F natarar v Sisku

5. Popravi nepravilne dele besedila.

Tito je hodil po Evropi in potoval. Obiskal je Slovenijo, Slovaško, Avstrijo in Italijo.

Zaposlil se je v Daimlerjevi tovarni v Budimpešti. Ko je dopolnil 21 let, se je vrnil v rodno Slovenijo, da bi odslužil vojaški rok.

REŠITVE NALOG:

1. Na kratko odgovori na spodnja vprašanja.

- Kakšen nadimek je imel Josip Broz in kdaj ga je dobil?

Tito, po prihodu iz zapora Lepoglav, ko je bil star 42 let.

- Kaj naj bi pomenila kratica TITO?

Tretja Internacionalna Teroristična Organizacija.

2. Obkroži pravilne odgovore.

Legende pravijo, da je bil Josip Broz:

a) madžarski plemič

b) poljski Žid

c) nečak kralja Monaka

č) Srb

d) Rus

e) sin carja Franca Jožefa

f) poljski grof

g) kranjski Janez

3. Obkroži pravilni odgovor.

- Tito je bil rojen v Kumrovcu, v hrvaškem Zagorju? DA NE

- Kumrovec leži na meji med Madžarsko in Hrvaško? DA NE

- Rojstna hiša je danes spremenjena v muzej? DA NE

- Mati Marija je bila Slovenka? DA NE

- Oče Franjo je bil Hrvat in po poklicu trgovec? DA NE

- Josip Broz je bil 2. otrok od 15ih? DA NE

4. REŠITEV: 1Č, 2C, 3E, 4A, 5F, 6B, 7D

5. Tito je hodil po Evropi in iskal delo. Obiskal je Slovenijo, Češko, Avstrijo in Nemčijo. Zaposlil se je v Daimlerjevi tovarni na Dunaju. Ko je dopolnil 21 let, se je vrnil v rodno Hrvaško, da bi odslužil vojaški rok.

2. IZBRANI ODLOMEK: opis

Drugi odlomek je namenjen srednješolcem, predstavljen pa je izsek iz filma Tito, z naslovom Oče naroda. Film je posmrtna avtobiografija Tita, kar pomeni, da pripovedovalec v filmu govori v prvi osebi (v imenu predsednika bivše SFRJ), kar nekako približa celotno dogajanje gledalcem. S tem je razumevanju filma olajšano, saj ga naredi bolj privlačnega. Torej 'Tito' nam sam razloži (vsebinsko pripovedujejo glede na Titove dnevnike) pomen jugoslovanskega modela socializma, zadovoljstvo naroda s tem modelom, njegove pozitivne in negativne vidike, odnos Rusov do modela ter vzroke za uspeh modela s strani voditelja.

Čas trajanja odlomka: 3 min, 50 s

NALOGE OZ. VPRAŠANJA NA 2. ODLOMEK, PRIMEREN ZA SREDNJO ŠOLO

1. Napišite kratek, a jedrnat odgovor na spodnjo črto.

a.) O kakšni državni ureditvi, ki se je razvila v obdobju vladavine Tita, je govora na posnetku?

b.) Kaj so ljudje v Jugoslaviji še posebej cenili?

c.) V posnetku izvemo za število let, ki jih je Tito preživel na oblasti v Jugoslaviji. Koliko znaša ta številka?

2. Smiselno dopolnite naslednje povedi.

Nova ideologija je prešla h _____ skupaj s poudarkom na tržnem

_____. Zaradi pomoči iz _____ so imeli ljudje dokaj dober

standard. Napredek je bil opazen v _____ ljudi, saj so lahko kupovali blago, tudi

iz zahoda, hrane pa je bilo v izobilju, zaradi uspešnega _____ . Ravno zaradi

tega so jim zavidali predvsem _____ .

3. Spodnji vprašanji rešite v par povedih.

a.) Kljub temu, da je bil Tito ponosen na jugoslovanski socializem ima le-ta marsikatero pomanjkljivost. Kaj menite, kateri so negativni in kateri pozitivni vidiki tega socializma?

b.) Kaj mislite, zakaj se je lokalna mlekarna odločila izrabiti svoj status in kaj je bila posledica tega?

4. Naredi časovni trak s pomembnimi letnicami iz življenja Josipa Broza Tita, na katerem označiš

naslednje dogodke:

- Titovo rojstvo
- Konec njegovega šolanja
- Vpoklic v Avstro-ogrsko vojsko
- Zajetje na V fronti v 1. svetovni vojni
- Tito se pridruži jugoslovanski sekciji Ruske komunistične partije
- Vrnitev v Jugoslavijo in včlanitev v Komunistično partijo Jugoslavije
- Začne delati za kominterno
- Postane generalni sekretar Komunistične partije Jugoslavije
- Postane vrhovni komandant Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije
- Spor s Stalinom glede Informbiroja
- Postane dosmrtni predsednik SFRJ
- Ustanovitev Gibanja neuvrščenih
- Smrt

Pri reševanju uporabi naslednje vire in literaturo: dokumentarni film Tito, učbenik za zgodovino za 4. Letnik Sodobna zgodovina: Zgodovina za 4. letnik gimnazij. Poleg naštetega lahko pri izdelovanju časovnega traku uporabiš tudi literaturo po svojem izboru.

5. Naredi raziskovalno nalogo oziroma razširjeno esejsko nalogo na temo socialistična Jugoslavija. Raziskovalno nalogo naredi ob pomoči učitelja, ki da jasna navodila glede oblike pisnega izdelka oziroma seminarske naloge, svetuje tudi glede uporabljenih virov in literature. Seminarska oziroma raziskovalna naloga naj preuči družbeno življenje v socialistični Jugoslaviji, raziskovalna naloga naj bo usmerjena na teoretično izhodišče jugoslovanskega socializma kot političnega sistema med totalitarizmom in demokracijo. Učenec/ka naj razišče tako pozitivne (življenje delavstva, gospodarstvo, šolstvo, reševanje stanovanjske problematike), kot negativne vidike družbenih odnosov (Goli otok, cenzura, represija nad političnimi nasprotniki).

Viri in literatura:

Učbenik ZGODOVINE za 4. letnik gimnazije

Dušan BILANDŽIĆ, *Zgodovina SFRJ- Glavni procesi*, Ljubljana 1980.

Janko PLETERSKI, *Politična in socialna zgodovina Jugoslavije*, Maribor 1975.

Možna je uporaba literature po lastnem izboru.

REŠITVE NALOG:

1.

- a.) Govora je o jugoslovanskem socializmu.
- b.) Cenili so potne liste, zaradi česar so lahko potovali vsepovsod.
- c.) Na oblasti je bil 36 let.

2. Pojmi si sledijo v vrstnem zaporedju od prvega do zadnjega, ki naj bi bili napisani na črtah; komunizmu, gospodarstvu, zahoda, zadovoljstvu, kmetijstva, Rusi.

3. (naštete so le nekatere možnosti)

- a.) Pozitivni vidiki: manjša zakonska regulacija gospodarstva, zadovoljstvo ljudi, uspešno kmetijstvo, večje količine hrane, višji standard, več financ, potni listi, ki omogočajo potovanja izven Jugoslavije, ipd.

Negativni vidiki: izrabljanje neodvisnosti s strani industrije, ki povzroči večjo stopnjo izvažanja in s tem primanjkljaj dobrin za lokalno prebivalstvo, primanjkljaj dobrin v prosti trgovini, primanjkljaj delovne sile, saj ta odhaja na delo v tujino, itd.

b.) Lokalna mlekarja je izrabila svoj status zaradi manjšega državnega poseganja v njeno delovanje in večje neodvisnosti, pa tudi zaradi tega, ker na lokalnem trgu niso imeli dobička. Posledica je izvažanje mleka, kar pa je povzročilo njegovo pomanjkanje v državi.

4. Naredi časovni trak s pomembnimi letnicami iz življenja Josipa Broza Tita, na katerem označite naslednje dogodke:

Titovo rojstvo - 1892

Konec Njegovega šolanja - 1905

Vpoklic v Avstro-ogrsko vojsko – 1913

Zajetje na V fronti – 1915

Tito se pridruži jugoslovanski sekciji Ruske komunistične partije – 1918

Vrnitev v Jugoslavijo in včlanitev v Komunistično partijo Jugoslavije – 1920

Začne delati za kominterno – 1935

Postane generalni sekretar Komunistične partije Jugoslavije – 1937

Postane vrhovni komandant Narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije – 1941

Spor s Stalinom glede Informbiroja – 1948

Postane dosmrtni predsednik SFRJ – 1953

Ustanovitev Gibanja neuvrščenih – 1961

Smrt – 1980

5. Raziskovalna naloga je ustrezne oblike, dolžine 8- 15 strani, uporabljana je ustrezna oblika citiranja, navedeni so viri in literatura, naloga vsebinsko ustrezno obravnava tako pozitivne, kot negativne vidike družbenega življenja v socialistični Jugoslaviji.

POROČILO O SKUPINSKEM DELU

Načrt razporeditve skupinskega dela oz. sodelovalnega učenja

ČLAN ŠT. 1: Anja ILAR

OPIS NALOGE: sestavljanje prvega dela nalog za osnovno šolo - opis 1. odlomka in prvi 2 nalogi za osnovno šolo. Kontakt z ostalimi preko elektronske pošte in SMS sporočil, glede posameznih skupinskih sestankov, izbire odlomkov, razdelitve nalog, napredovanju posameznega člana in njegovem delu. Sodelovanje pri predstavitvi in podajanje idej za njeno izvedbo.

ČLAN ŠT. 2: Ines SLIŠKO

OPIS NALOGE: delo s prosojnicama, kontakt z ostalimi preko e-maila in sms-ov glede posameznih delov nalog, sestavljanje prvih treh nalog z rešitvami za srednjo šolo in opis drugega odlomka. Poleg tega smo se večkrat dobili, da smo si skupaj ogledali film, izbrali odlomka in natančneje porazdelili naloge.

ČLAN ŠT. 3: Jasenko NUMANOVIĆ

OPIS NALOGE: sestava 5. naloge z rešitvami za srednjo šolo, sodelovanje pri sestavi ostalih nalog za osnovno in srednjo šolo. Aktivna vloga pri vodenju skupnih sestankov in organizacija dela preko sms-ov in elektronske pošte.

ČLAN ŠT. 4: Jasmina TOMŠE

OPIS NALOGE: sodelovanje pri sestavljanju prvega dela nalog za osnovno šolo. Izdelava kopic in rutic, ki jih uporabimo v naši predstavitvi. Sodelovanje pri predstavitvi.

ČLAN ŠT. 5: Rok MIŠČEVIČ

OPIS NALOGE: sestavljanje 4. naloge z rešitvami za srednjo šolo, opis osnovnih podatkov o filmu in opis zgodovinskega ozadja filma. Z ostalimi člani skupine smo se večkrat dobili, da smo si skupaj ogledali film, si razdelili naloge in se usklajevali glede nadaljnjega dela skupine.

DATUMI SKUPINSKEGA DELA	OPIS DELA
17.-19. 10. 2009	Izbira datuma za skupinski ogled dokumentarnega filma. Dogovor o skupinskem ogledu v torek 20. 10. 2009.
20. 10. 2009	Skupinski ogled dokumentarnega filma. Pogovor o njegovi vsebini in izbor dveh odlomkov, enega za osnovno in enega za srednjo šolo. Zbiranje idej za predstavitev.
22.-23. 10. 2009	Določitev dela posameznega člana.
24.-29. 10. 2009	Samostojno delo članov skupine in medsebojna pomoč preko elektronske pošte.
29. 10. 2009	Skupinsko dogovarjanje o poteku predstavitve in zadolžitev posameznega člana pri njej. Izbira odlomka za predstavitev.
30.10.-3.11.2009	Izpolnjevanje lista o prvi skupinski nalogi (en član ga izpolni in ga pošlje preko elektronske pošte do drugega člana, ki ga izpolni s svojim delom,...).
4. 11. 2009	Skupinski pogovor o poteku predstavitve in dogovor o zadnjih podrobnostih.
5. 11. 2009	Predstavitev skupinske naloge.

ABECEDNI SEZNAM UPORABLJENE LITERATURE IN VIROV:

- Dokumentarni film *Tito* (Dnevnik 2006)
- Repe, Božo: *Sodobna zgodovina: Zgodovina za 4. Letnik gimnazij* (Ljubljana 2000)
- <http://sl.wikipedia.org/wiki/Jugoslavija> (31. oktober 2009)
- http://sl.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_-_Tito (31. oktober 2009)
- http://en.wikipedia.org/wiki/Josip_Broz_Tito (31. oktober 2009)

Avtorji prispevkov:

1. Benčina Andreja
2. Fišer Nina
3. Gale Petra
4. Gvardjančič Ana
5. Hrastar Sanda
6. Ilar Anja
7. Istenič Katja
8. Jerman Mateja
9. Kaluža Jernej
10. Katalenić Marina
11. Katić Sandra
12. Ketiš Matija
13. Koplan Mirjam
14. Lužar Urška
15. Marinko Blanka
16. Martinek Andrej
17. Matešić Goran
18. Mihelčič Maruša
19. Miljančič Zvonka
20. Miščević Rok
21. Novak Blaž
22. Numanović Jasenko
23. Oven-Brecelj Matevž
24. Pacek Dejan
25. Perko Tina
26. Pirec Suzana
27. Pirnat Jan
28. Prelog Nina
29. Rupar Andreja
30. Rupnik Jasna
31. Sliško Ines
32. Stanojević Nataša
33. Štupar Tina
34. Šturm Katja
35. Tomše Jasmina
36. Trstenjak Monika

**Naslov: Prispevki k didaktiki zgodovine,
Letnik VIII, št. 1**

Urednica: Danijela Trškan

Oblikovalka: Danijela Trškan

Copyright © Oddelek za zgodovino (za potrebe
predmeta Didaktika zgodovine)

Ljubljana

2010

*Prispevki k didaktiki
zgodovine*

Študentje
4. letnika
zgodovine
pedagoške smeri

2009/10

ISSN: 1581-8713